

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül. Hírlap közl minden hirdetőt, egy ötös-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban [Sebestyén-utca 288. sz. alatt, földszint], félévra postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi és kir. fő - postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” cím alatt köretik beküldetni.

Bizodalmasan jelentjük, hogy lapunk jelen félévi (Julius 1-jétől számított) folyamából még néhány teljesszámú példánnyal szolgálhatunk. Az évnegyedes előfizetést — October 1-jétől December végéig — lapjainkra szinte elfogadjuk; postán küldve 3 forinttal, helyben házhordással 's boríték nélkül 2 frt 30 krral pengőben.

Együttal kötelességünknek érezzük a t. t. olvasó közönséget idején értesíteni, hogy Szerkesztő-hivatalunk October 1-ő napján mostani szállásáról az Uriutczába 450d. szám alatti Horváth-ház 1-ő emeletébe költözendik állal.

A „Világ” szerkesztő sége.

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Névmagyarosítás Majoratusok. Jó a liberalismus mint mérsékelt haladás. — Fővárosi hírek. Pesti gyermekórházi gyűlés. A XIX-dik század óriása. Baranya megye úsztválasztó gyűlése 's az új úsztválasztó-kar. Tudósítások: Tolna és Zemplény megyék köz-gyűléséről. — Észrevételek a még egykét szóra a galicziai hitellegyesület tárgyában. Különös módja az executionak. (Somogyból) — Magyar partvidék. (A fiumei kapitányi megbízottság munkálkodásának eredménye (Vége). — Hirlapi kalászkok.

Külföld. Szerbia (Lázadás és legújabb következményei. Mihály hg és miniszterei Zimonyba menekülnek. Cserny Alexius választatik felemül — Nagybritannia. (A királyné Edinburghban és Holyroodban. Gyárvidéki hírek. — Hirlapi vitatások és az angol seregnek Afghanistanból szándékolt visszahuzatása iránt. Indiai utazók iránti posta-intézkedés.) — Franciaország (Oroszország viszonya Franciaországhoz. Aratás; mezei unnepek. Páris erősítvényeinek vállalkozói bukának. Kereskedési viszony Belgiumhoz 's ennek Németországhoz. Franciaország tőrekvése Belgiumot esatlakozásra bírná.) — Spanyolország. (Lichnowsky szabadon boesztatik) Belgium. (Németországi kereskedés) Oroszország. (Civitavecchiának külvárosa készül alapítani.) Schweiz. (Luzernbe jezsuiták hivatalnak.) Németország. (A badeni országgyűlés bezáratik. Erdőgés. Szászloni tavaszélyek.) Oroszország. (A minapi orosz-lázadási hírlapján) Vegyes közlések.

Hivatalos jelentések és magán-hirdetések.

Magyarország és Erdély.

Pest, september 21-ken 1842.

Majoratusok.

Már többször volt alkalmunk észrevenni, mikép a magát szabadelműnek nevezgető párt emberei bizonyos hibás állításokból indulva ki, okoskodásaik hiányait más véleményűekre törekedtek ruházni; 's állítolag közmegegyezéssel elfogadott elvekből oly következtetéseket húztak, mellyek az ellenfeletük meggyőződésétől távol állnak. Igy a Pesti Hirlap 172dik számának vezércikkében azon állítást találjuk, hogy azok, kik az ősiség eltörlését kívánatosnak tekintik, ezt csak a végett ohajlják, hogy a nemesi birtok biztos és szabad rendelkezés alá tartozó birtokká váljék, hogy a föld szabad commerciumra, szabad kézenforgásra képesíttessék, 's hogy ennél fogva, ha az ősiség eltörléséről van szó, a hitrebizottságokat jövedőre megengedni teljes lehetetlenség!

Köszönettel tartozunk kétségkívül a P. Hirlapnak, hogy e fontos kérdés iránt véleményét oly egyenesen kijelentette, és kötelességnek tartjuk miis nézetünket szintolly őszintén nyilvánítani, melly legalább e sorok szerzőjére nézve abban központosúl, hogy az ősiség eltörlését semmi esetre törvény által kimondanunk nem kellene, míg a hitrebizottságok föllállítása szinte új törvényes intézkedések által könnyítve, szabályosítva és biztosítva nem lesz.*)

Azok, kik az ősiség hiányait egyedül abban keresik, hogy általa a földnek szabadkézen forgása van hátráltatva; kik nem annyira annak tulajdonszerű hatását, mint általános aristocraticus és föntartó jellemét kárthatják, kétségkívül a fenemlített nézet következtetlenségnek tekintendik; de azok, kik az ősiség megszűnését leginkább azért tartják kívánatosnak, mivel a családi jogok igényleteit fölötte tág körre terjeszté ki; mivel a birtok-jogi viszonyokat zavarba hozta, a nélkül hogy egyszersmind azokat biztosította volna; mivel a hitrebizottságoknál fönlálló egyszerű, mindenki előtt ismert elvek helyett sok esetben oly jogokra támaszkodott, mellyek csak a levéltárak kuttatói előtt voltak ismertesek, és számtalan porre szolgáltatván alkalmat, a vevőre 's eladóra egyaránt károsan hatottak; azok, kik illy nézetekből indulnak ki, könnyen megfogadják, hogy bizonyos eszközt a kitűzött cél elérésére elégtelennek találhatni, a nélkül hogy azért maga a cél láttassék helytelennek, és hogy ezért a P. Hirlappal az ősiségi törvények módosításá-

nak szükségére nézve egyetérteni még nem annyi, mint az általa föllállított következtetéseket is elfogadni és magáévá tenni.

Ha hazánk nem volna egyéb, mint földek 's telkek tömege; nemzetünk pedig hasznot-vadászó egyének öszvege; kétségkívül kívánatos lenne a földet egyedül kereskedés tárgyává, 's az ingatlan vagyont, a mennyire csak lehet, ingóvá tenni; a fekvő birtokot szabadkézen-forgásra képesíteni, 's ezen nagyszerű agiotage nyereségét a nemzet egyénei közt fölosztani. De mivel előttem legalább a haza 's a nemzet fogalma nem egyedül illy anyagi elemekből áll, mivel a nemzetnek még más érdekei is vannak, mint csupán pénznyereség; mivel minden közállományban oly elemnek kell léteznie, melly föntartó erőként hásson; és mivel végre semmi sem köt annyira egy bizonyos haza érdekéhez, mint a fekvő földbirtok, azért kívánatos előttem, hogy azoknak kezében, kik hazai törvényink értelmében a közdolgokra oly tetemes befolyással vannak, a birtok némileg legalább biztosítva legyen.

Nem egyes családok érdeke vezérel itt, hanem a hazai üdvnek tekintete; nem az lehet itt szándokunk, hogy egyes családokat megörökítsünk; — nem emberi hatalomtól függ a családi nagyság csillagának emelkedése 's alkonyodása, családok származása 's elenyészése; de az, hogy a családok, míg fönnállnak, míg törvény-szerűleg a hazai ügyek tárgyalására hivatják, ezen állásoknak anyagilag is megfelelhessenek; nem az itt a kérdés: legyen e általában aristocratia hazánkban, vagy nem? hanem az: legyen e általában aristocratia, vagy szegény birtoktalan nemesség? Nem gondoltam volna ugyan, hogy az ősiségi törvények a „nemesi proletariusok” számát oly igen szaporították legyen: annyival inkább, mivel maga a P. Hirlap többször érinté, hogy az ősiség megszüntetése sok esetben éppen a szegény nemesség jogait sérti leginkább; de meg vagyok győződve, hogy ha az ősiséget megszüntetjük, és egyszerre a nemesi birtok határtalan szabadkézen-forgását mondjuk ki, napról napra növekedendik hazánkban a birtoktalan nemesség (az aristocratiai proletariusok) száma, mellyet kisebbíteni a törvényhozási gondos előrelátás legfőbb föladásához tartozandék. — Ha ez így van; ha a haza 's a közállomány érdeke megkívánja a hitrebizottságoknak, — a majoratusoknak — föllállítását, kétségkívül senkikem tagadandja meg a törvényhozástól, vagy az egyéntől azon jogot, hogy e tárgyban is, mint száz másban, mint általában minden törvényhozatalban a jövő nemzedékek sorsa fölött is intézkedhesék; ha szabad volt a törvényhozásnak birtoki jogra nézve a fi- és leányág közt különbséget tenni, miért nem tehetné azt a fiu-ág egyénei közt is? miért nem követelhetne a családi egyénektől e tárgy iránt áldozatot, ha igaz volna is, hogy a családi viszonyok szent kötelékeit a hitrebizottságok „olly mérgesen szaggatják meg”, mit hazánkban, legalább a határtalan osztályozások, és az ősiség megszüntetésével a családi érdekek ellenére tett eladások szintannyiszor és mérgesebben teendik, minthogy itt az egyén nem törvényes institutióknak, de más egyéni akaratnak áldozataként fogja magát tekinteni. Hogy a majoratusok a szabadföld elvét semmivé teszik, nem lehet elhatározó ok azokra nézve, kik ez elvet illy általánosságban veszélyteljes forradalmi kábáságnak szokták tekinteni.

Nem fejezhetem be ezen futólagos észrevételeket a nélkül, hogy kijelentsem, mikép a majoratusokat és hitrebizottságokat nem határtalanul kívánám elfogadtatni, és azok szabályozását nyilván megemlítetttem, mellynek bizonyos általános elv alapján mindig a családi birtok arányában kellene történnie, mert ha egy általános telekszám, p. o. az 1827ki országos választmánytól ajánlott 500 telek fogadtatnék el, az olly családnál, melly 600 telket bir, igen tetemes;

ollyannál pedig, mellynek egy két ezer telke van, csekély majoratust képezne. A telekszám maximumát és minimumát mindazáltal mindig meg lehetne határozni. A hitrebizottságok illy módni szabályozása, ha másban nem, azon törvényekben találna igazolását, mellyekkel a törvényhozás a parasztokkal osztályok iránt intézkedett; — mint ott az osztályrészek minimumát; úgy itt a hitrebizottságok maximumát meghatározni annyival kevésbbé látszik fölöslegesnek, mennyivel bizonyosabb, hogy a birtok-összesítési és a birtokosztási rendszerek hiányai nem azok lényegében fекsznek, de egyedül a tulságig vitt alkalmazásban keresendők. Hibás taktika tehát ezen kérdést már előleg úgy eldönteni akarni, hogy még a törvényhozás engedményezési joga is e tárgyra nézve meg legyen kötve, mi annyit tézzen, mint azon véleményt táplálni, hogy az ősiség eltörlése, a szabadon vett nemesi jószág bírájának biztosítása, a jogviszonyok egyszerűsítése, nem maga a cél, hanem egyedül eszköz más célok elérésére. Gr. Sz. A—1.

Jó a liberalismus mint mérsékelt haladás.

A sajtó általi közlésekből észrevehetni, hogy hazánk értelmesb népe véleményekre nézve ketté vált. Ámbár mindegyik a haza boldogulását feltételezve azon egy cél felé halad. — Az egyik rész „constitucionalis”, a másik pedig „liberalis” nevezet alatt fordul elő. —

Ha a constitutionalis elveket pártoló közönséget Aristocratianak, a liberalismus pedig Democratianak nevezük, akkor az elvek mellett elvek ellen mindenestre vinni kell. Mert tiszta Aristocratia nem lehet soha tiszta Democratia, és tiszta Democratia nem válhatik soha tiszta Aristocratiaivá. — Ha azonban a liberalismus mérsékelt haladásnak vesszük, úgy jól van, igen jól van uraim! mert az idő intéseit követnünk kell. Az illy liberalismus nem gyűlöli a magyar alkotmányt; nem gyűlölik ezt élő törvényeink sem. — Ki nem tudja, hogy Árpád fejedelmink alatt megalapított hatalom 's engedelmesség változhatlanok hitt feltételei idő jártával némi módosítást szenvedtek. Első András királynak edictuma így szól: quicumque Ungarus seu peregrinus in Ungaria deposito Scytico Gentili, et Ethnico ritu ad veram Jesu Christi fidem illico non rediret — capite et bonis multaretur. — És lám a 19-dik század az idő intését követve, az izraelitákat, nemesak nem akasztatja, sőt a polgárok számára leendő iktatások iránt nem kis gondot visel. — Dicső I-ő Mátás kir. 1471dik évi Decretumának 150 t. cikkjé azt parancsolja, hogy: Comitía singulis annis celebrentur, a megérlett idők pedig jónak tartják: a rendkívüli eseteket kivéven csak minden harmadik évben egyszer tartani. Második Lajos királyunk 1525dik évi Decretumának 4dik t. cikkjében az rendeltetik: Lutherani omnes de regno extirpantur. — Istenem! milly nagy változás jelenleg! mint ölelik egymást az egy király hív jobbágyai, az egy haza tántoríthatlan polgárai. Ki gondolta volna egykor, hogy a magyar nemes valaha, szóbeli per utján rövid idő alatt elmarasztalni lehessen? Ki vélte, hogy őt a váltótörvénynek, melly előtte csak néhány évvel korábban oly gyűlöletes volt, alávetni lehetséges lesz? Arról pedig, hogy a pest-budai hidon átmenetkor a született nemes valamit fizessen, ez előtt husz évvel ki álmódott volna? — És ezek mind a nemzet jáváért, dicsőségeért történtek; mert az emberi ést az idő intései gyalulták. 'S ez előttem ezélszerű haladás, mellynek soha ellensége nem lehet. — Ha az aristocratiai és demokratiai elv iránt van a vita, nagyon esudálom, hogy alkotmányos országokban, hol a fejedelem, hol a nép törvényes korlátok közé van szorítva, még csak szó is lehet az országglás formáiról. E kérdés csak azon népek feladása, mellyek rablánczaikat lerázva új hont, új országot alkotnak. De egyébkint is részrehajlatlanul vesszünk egy pillanatot csak magára a democratiára, 's a nép kormányára, fontoljuk meg természetét, eredményit, 's azután ítéljünk: mi jó van benne.

A népek nagy tömege, a nép gyűlései és a tisztviselők változásai által a kormányt, a törvényszékekkel, 's magával a törvényhozással szoros érintésbe jönnek. E mérsékletlen befolyások a kormány haladását továbbá hozván, nem engedik, hogy a köztársasági körülmények a status ezélljának megfelelő közbátorságot megerősítsék. — A közhatalom organumai meg nem tartva a kellő függetlenséget 's erőzést, a törvény uralkodását, a

*) Az ősiség megszüntetését lapunk is elvének vallja, valamint azt is, hogy a hitrebizottságok némi módosításokkal továbbra is fentartandók. Erről azonban majd annak idejében mi is — a dolog fontosságához képest — körülményesebben értekezünk. A Szerk.

emegyei főt
terjesztet
városház
közép és
riai nevet ér.
e f.
felírása sze-
mester hitelé-
ember 7re
fűszerárus,
nevezetvéen,
kisasszony hó
2-3
ének jelenté-
kereskedő
n, az ellene
az 1841ik évi
hivatkoz-
sz. Mihály hó
2-3
y más után
leendő ha-
gett folyó évi
Budán a nagy-
rtói egyházi
ott nyilvános
szágok kibé-
a nagyméltó-
lytartótanács
33493 szám
gzése szerint
n kebelezett
vina, Svez-
z helységek
kiadás végett
r 5kén a zá-
fiók-pénztár
nyilvános ár-
edig, u. m.
Vörösmarth
Bottyan
Nyavalyád
Elefánt ura-
e fán t-pusz-
e lefánti
alu pusztá,
és Kolon
ülönbön Ko-
ben szalkai
hasonne-
át falu, Li-
Zliechov
gyében Bo-
érk jószá-
i october
smét a nagy-
gyártói egy-
tandó újabb
k, azon hoz-
gyarhonban
ve fizetendő
sba foglalva
telekről, és
ő részjavak
ályi helytar-
l mind — az
gi igazgató
idomást ve-
királyi ma-
adóhivatala
ember 7dik
3-3
p.pénzb
— 109 1/2
— 100 1/4
—
—
—
—
— 65 1/4
—
—
fönlött.

behozott rendnek tartósságát, soha sem biztosíthatják. — A rend ingadozó, mihelyt annak fentartása a nép tömegére bízott, 's mihelyt kizáró hatalommal bír, hogy a törvényeken változásokat tehesse, vagy azokat végkép megsemmisítse. — A törvényszékek az egyéneknek, a tulajdonnak ott elég biztosságot nem nyújthatnak, hol a köznép véleménye 's hatalomkénye szabályozza a bírakat, hol a muveletlen tömeg tetszésétől függ a bírónak sorsa és állása. — Demokratiában a megosztott status hatalomért vi mindennemű párt. Elégületlenség 's agyarkodás magvai hintetnek, a hatalom után szomjazó testvérek között. Egyik párt a másikat megsemmisíteni kívánja, 's a győzött rész lefázásában leli maga dicsőségét. A status zűrzavarba jő. A factiók fejei békés polgárok ellen erőszakhoz nyulnak. A nép statusérdek-elleni lépésekre vezetetik. Az éretlen tömeg, mint tudjuk, ravaszfogású szónokok által mindeire rábítható — 's így a törvények és intézetek változtatására is. Az élő törvények tehát a győzedelmes rész gyűlölsége által eltöröltenek. De a remélt boldogság élvezetése helyett, a szegény családoktól a nép nem ritkán az önkény sűyos járma alatt nyög. A demokraciát szerető pártok az oligarchia elleni háborúiból keletkeznek a zsarnokság. — A pártok főnökei érik azon mesterséget, — a nép tömegét szép ígéretek, vagy erő által is odabírni, hogy eleinte ők vi-vék és vihessék a kormányt. — A zsarnokság azonban folyvást szemüggel tartja a népet, 's azokat, kikről látja, hogy rabjai lenni nem akarnak, örömet feláldozza minden megragadható alkalommal. Az uralkodás utáni vágy, és a bosszúállástól felelem neveli az erőszakoskodásokat. — Az erőszakoskodás szuli az ellenszegülést 's innen származnak az új háborúk, mellyek az önkény legyőzés t czélozzák. Tiszta demokratiában a tévedés 's gyarlóság háborítja az egyenlőséget, mihelyt egyes személyek erény 's érdem által, másokat felülhaladnak. Azon feladat, hogy legjobb legbőlebb polgárok védik a közsabadságot 's viszik a statuskormányt, nem alapul szükségesség a demokracia természetében. Olly egy nek, kik a nagy emberek híret gyűlölik, 's azokban magokat mintegy megsértve találják, azt kurtólik a néptömegnek, hogy az előbbiekkel túlnyomósága veszedelmes! Ezen elvöl fogva a kormánytól eltaszítottak olly hazafiak is, kik a statusnak 's az emberiségnek érdemek 's erényök szerint legragyogóbb érdemekkel szolgálhatnának. — Ha régi példákkal élni szabad, az olly magas erényű Themistoclest, Aristidest és Cymont ki ize ki hazájából? ki küldötte számkivetésbe? nemde az éretlen néptömeg! És csak új veszedelmek által győzött meg a nép arról: hogy a mondott bajnokok számkivetését eszközölő párhosók nem valának képesek az eltávolítottak helyeit érdem szerint pótolni. —

Fokokint nőtt a régi statusoknál is a demokracia-bani forradalom, és ez vezette sírba a nemzet függetlenségét; a nép uralkodása nem vala képes a statusokat belsőkép megerősíteni, annál kevésbbé azokat a kul-hatalom ellen védelmezni. — A pártok hadai közben elvesztették bajnokságukat, jellemnagyságukat, 's valódi hazaszeretőkét. — Elhangzott azon egyes nagy férfiak szava, kik az elszenderült nemzeti lelket felébresztelni igyekeztek. — A derék Demosthenesnek a görög republicában dörgő intéseit is elútt az átkozott szél! De hamar megis érte annak súlyos következményeit, mert egész status elveszté méltóságát, nagyságát, különösen miután más nemzetek hadaira 's hajóira szorult a belső esend megalapíthatása végett. — Igen bölösen jegyzi meg egy német író: „Warneude Zeichen der Demokratie bleiben die unsichere, kraftlose Ausübung der Staatsgewalt durch Behörden ohne Selbstständigkeit, das unruhige Schwanken die Rathlosigkeit der Volksversammlungen, das Auftreten der Ehrsuchtigen, Eigennütigen und Gewaltthätigen als Volksführer, das Eindringen der Ununterrichteten in die öffentlichen Aemter, und in die Justizverwaltung. — Die Aufregung des Parteihasse und des Neides gegen die Tugend, das Verdienst und das Talent, Verfolgung der Reichen.“

Másképp álltak a romai hajdani nép körülményei — más nemzetek irányában. Alkotmányuk rendithetlen vala; — mert a romai kormány ereje a polgári társaság elemeinek különönu, de arányos szinvegyületében rejtett. — A consuloz méltóságában létező királyi főhatalom, a független senatusszóvetkezve erőt, egyességet szült! A tisztviselők tekintete mozgásba tette a status erőművének minden kerekét; a tribusok és centuriák szabadságot terjesztettek a népnek felsőbb és legalább osztályra. — A monarchiai, aristocratiái és demokraciái formáknak szerencsés vegyületéből keletkeztek — minden statusnak boldorsága, szabadsága, nagysága. És miután hazám alkotmánya a királyi hatalmat felsőes jó Urunkban, az aristocratiát Magyarországon mindenrendü nemesiben és a Democratiának némelly elemeit s elveit a szabad királyi városokban bírja, tiszteli, — lehetlen, hogy józan haladás mellett ne boldoguljon! Olly liberalismust, olly haladást én is szeretek, ragaszkodom hozzá 's vívok is mellette. Nikolits Izidor.

Fővárosi hírek.

† Pest, september 21 d. Az építészet kétségtelenül azon művészet, melly városunkban jelenleg leginkább virágzik, 's mellynek viszont városunk nemesak tisztani vagy izlés nemesülési szempontból, de anyagi tekintetben is legfőbbet köszönhet, mivel általa a dolgozó osztály keresetre, az általános pénzforgás élénkiségre tesz szert. Az építkezések közt most feltűnőbb a városház, nemesak azért, hogy nagyszerű sztyltsáznak igérni falai, hanem azon oknál fogva is, hogy majd hihetlen gyorsasággal emelkedik. Ki egy két nap nem járt az épülő városház közelében, bá-

mulva látja az előhaladt munka szembetűnő eredményeit, 's azt hinné, hogy a falak csak úgy nőnek égfelé. Eddig már egy emelet áll készen, 's ha aránylag olly gyorsan folytatják, ez összel talán még kálapját, azaz tetejét is fölteszik. A városház közelsége az által is csinosbúl, hogy a kigyó-utczát szép négyszögű kövekkel rakják ki, — hisszük, hogy negyszögű kövekkel emelése után a városház tere is nyerende tekintetben némi, — de ne csak némi, hanem alapos orvoslást, mert bizony annak épen nem ártana. — A váci utcában van egy bolt, ajtaja felett ezimer-név, melly megérdemli a helyes-irastkedvelők figyelmét. Egy ideig eltűnt volt e ezimer-név, 's azt hívők, az írásfestő megszánta sántikáló művét, 's azt kijavításra vitte el; de az istenek nem úgy akarák: — feltűnt ismét a bolt ajtaja felett a kérdéses írás 's most is csak amúgy sandán kaecingat le az elmenőkre: A Zrínyi hez. Szegény magyar nyelvünk! még csak egy ezimer-névben sem tudnak téged megbecsülni, hogy néhány betűből álló szócskát hibátlanul írának fővárosunk egyik fő- és diszutezájában. — Haladunk és tisztulunk! Míg a város némelly utcáit legalább néha sepergetik, 's a szemétszekér házrólháza jár, az udvarokat a szeméttorlatoktól megszabadítandó, az alatt vannak utcáink, hol a házak kötelessége a szeméttel az utcára hordani. Hja! a várost fel kell tölteni; mivel lehetne pedig ezt a roppant városban czéllirányosan tenni, mint szeméttel? Ne csudáljuk aztán, ha fővárosunk olly magasra emelkedik. —

Budáról meglepő esetről tudósítottunk. Itt ugyanis a vízi-városban Ilikén kettős gyilkolás történt, 's áldozatul egy szerelmes pár esett. Egy fiatal hadnagy, kinek összekelése egy budai katonatiszt igen csinos leányával az ifju rokonai által huzamosb idő óta elleneztetett, a mondott nap reggelén egyenruhába öltözve 's kedvesét menyasszonyilag diszesítve templomba mentek, hogy meggyónjanak. Az összecsendült haznép 's a visszatért anya mindkettőt verberfördve 's lelketlenül találtak. A lányka, mondják, egész reggel igen jó kedvű volt, 's még az eset előtt fél órával is dalolt, tánczolt a szomszéd konyhában, 's dicserekké barátainak, hogy még az nap menyasszony leendő. — Olly adatok, mellyek pedig, fájdalom, honunkban épen nem ritkák, figyelmet érdemelnek mindazok részéről, kik az öngyilkosság hajlamának naponkinti terjedését akadályozni hivatva és kötelezve. Társas viszonyaink körjelé közé tartozik ez mindenesetre, 's kívánatos, hogy a baj okainak — mert ezek vajmi sokfélék — elhárítására összehatolag munkálkodjanak mind azon egyesek és testületek, mellyek a közszellem és néperköles iránymutatóját közvetve vagy közvetlenül igazgatják. — A helybeli testgyakorlati iskola növendékei tegnap előtt d. u. tarták próbamutatványaikát a Beleznay-féle kertben, igen számos néző jelenlétében. Cla ir Ignacz oktató ur valóban bamulatos testi ügyességet 's hajlad-konyságot tud kifejteni növendékeivel; 's egy olly próbatét mindenkit meggyőz olly intézeteknek nem csak hasznosságáról, hanem nagyobb városokban szükséges voltáról is. — Megjelent legközelebb Raffelsberger hazánkának nagyszerű földrajz-vallalatának hazánkát ábrázoló második táblája, és egy újabb statistikai táblázata. Míg bővebb ismertethetést adnók e maga nemében egyetlen 's igen jeles vállalatnak, ugyszinte az eddig kijött műlapoknak is, csak annyit jegyzünk meg, hogy hazánk állodalmi ismeretére soha könnyebben nem tehet szert senki, mint e művek megszerzése által. 'S ez, a honismerhetés könnyüése, ugy hisszük elég ok leendő arra, hogy az előfizetéshez minél többen járuljanak, annyival is inkább, minthogy a műnek ára az előfizetés idejének lefolyta után t. i. october elsejétől kezdve 4 forint 20 krajczár helyett 6 forint leendő ezüst pénzben. — Az illető orvosi osztály figyelmébe ajánlandó még Miszlay Mátyus gyógytanor, szemésmester és fogorvos urnak e napokban megjelent következő szaktudományi munkája: „Körömkór, vagy az emberi köröm minden nyaválainak alapos gyógymódja.“ Ára 24 kr. p. p. — A Nemzeti Színházban jövő szombaton, september 24kén Carl Henriette k. a. porosz kir. udv. kamaranékesnő jutalomjátékánál bérletszűnéssel adatik, „Templarius“ nagy opera, 3 fólvonásban. Irta Marini G. M. olaszból fordította Ney Ferencz.

Zenéjét szerette Nicolai Otto. A jutalmazandó énekesnő Rebecka szerepében először lesz szerencsés föllépni. —

Nem rég került ki sajtó alul Nagy Ign. munkáinak három első kötete olly czímmel: Beszélyek. Az I kötet v. rész tartalma: Hitabság. Te-kintetes ur és fia. A menyasszony. Hahahahahaha! Sobri. Tátra esodája. A II. köteté: A rémvadász. Uti kaland. A pogány esküje. Piros tojások. Vért véreért. A hölgy rabló. Villámhegy. Regatta. Nőhűség. A III. köteté: Az élő halott. Nincs boszorkány. Nagyságos Asszony és lánya. Benita, Hunyadi véngyalya. Niagara menyasszonya. Bűn és bűnhődés. Ezen beszélyek részint egészen újak, részint már más szép literaturai folyóiratokban közlöttek. Ohajtanók, hogy ezen eredeti magyar beszélykoszorú, mellyekre nézve eddig literaturánk olly igen parlag, a szépnemnél szívkepző és lélekderítő olvasmányul szolgálhasson! A nyomtatás csinos; ára a 3 kötetnek 3 p. forint.

Pesti gyermekórház egyesület.

Azon élénk részvét, melly a gyermekórház mindennemű érdekei 's igyekezetei iránt, nemcsak a két testvérvárosban, hanem az egész hazában is, mutatkozik, bátorítja a nevezett választmányt Budapest lelkes hölgykoszoruját egész tisztelettel felszólítani, hogy jövő novemberben tartandó tánczmultság érdeke nevelésére valamely ezüst vagy ékszer tárgyat kegyesen ajándékozni 's azte czélra Grasselli Antal kereskedésébe (váci utca Parkfriederfele ház, a le-vélhez czímmelt szegletboltba) f. é. november elsejéig elküldeni méltóztatás. Miután az igazgató választmányának jótékony működése folyama alatt, többször volt szerencséje tapasztalni, miszerint az irgalmas-ság és emberszeretet érzete legfőképp a gyöngéd nőnem tulajdona, szabadságot vesz magának annak e jótékony intézet érdekei előmozdítását teljes bizalommal ajánlani: annál is inkább, mivel az említett vállalat kedvező eredménye által a szenvedő emberiség ime védhelyének jóvendője állandóan és szilárdul megállapítatik 's valódi czéljának magas rendeltetése értelmében megfelelni képes leendő. Pesten, September 1. 1842. Az igazgató választmány nevében: Frankenburg Adolf m. k. egyesületi titkok.

A XIX. század Őriása!

Hittük hogy mióta kereszt diszlik a héthalmu város fölött, a mythologia országa elenyészett, 's imo — „ris-sum teneatis amici, a Pesti H. szerkesztője 177ik számban oriáskint hánykolódik, száz meg száz embernél erővel kérdedvén egyszersmind minket gyávánknak mondani méltóztatván! — Százak meg százak — Pesti H. szerkesztője; — mert mit ő oriássága Füredről irt, azt 's százak meg százak' ajkairól hallotta; 's mivel megnevezni egyet sem tudott, következik, hogy 'százán meg százán' az ő gígázi magasságában központosulnak, vagy mint írunk 100 X 100 = Pesti H. szerkesztője. — Ha jól emlékezünk, Parádáról cikkekben színté 'százak'-kal identificálta magát, 's így inkább erősödünk véleményünkben, hogy a P. H. szerkesztője mythológiát álmodik erős személyében, 's a mennyköveket kovácsoló egyik cyclops-legényül szeretne tekintetni. — De szerkesztő, 's az ámitgatás és mesék napja eren lejárt, 's a mai derült Világban kérdedő hánykolódások hitelt nem találnak, 's azért mi ő oriásságával ugy tevének, mint a gyávának nézett Dávid teve kevély Góliatjával t. i. midőn ő fuvalkodottan hirdette állításait, és személynket czivódó szénégetőként piszkos szidalmakkal illette: akkor mi okokkal sújtok le őt lábairól, 's ő dühében mint sárbahullott vitéz vagdalkozott, és sárral dobált felénk, mert felkelni nyomos okaink sulya alatt nem birt. — Már többször tényekkel czáfólok meg rágalmaikat 's bebizonyítók, hogy a földesuraság saját erszényéből csak ugyan sokat tön vendégei kényelmére; a Nemzeti Ujságban a Benedek rendezik igen érdemes tagjától emberül megrovatott, és ő még is azt merete írni, hogy a tisztas rendnek egy tagjától sem remél rosszalást! — Uraim, ki így cselekszik a publicum előtt, az vagy — — — Olvassa csak meg Sz. úr a Világ 73ik számában írott füredi cikket, 's a Nemzeti Ujságban az említettet, 's átlathatja, mennyit nyom állítása, midőn 'százak k a l' identificálja magát. — Többre becsüljük e lapok érdemes olvasó közönségét, hogy sem olly piszkos vitézzel tovább harcolni kívánjunk. — Nemes lovagiassággal szálljon sikra ellenünk, 's mindig készen találand minket; de valahányszor olly szennyes fegyverekkel lép fel, mindannyiszor elvonulandunk előle. 'S azért mi e tárgyat bezárt-

nak nyilatko-
e részben t
a közönség
litett lapok
hogy mi a
ben szerkes
nem mutatko
okok helyet
musa melle
nudálta!

Bara

üle megyén
t. i. tisztvisel
sát, 's én
némelly meg
len kicsapon
valódi értelm
tóságához il
légyen; mel
alispánunk
kép lekészöl
nemesség ál
másod alispá
donai és szer
messég szer
nyeré, hogy
ják és kíván
's a főispáni
könyvileg el
lett, az első
kül őt, min
főlkentjét 's
mel megvál
melly köz ke
szerint, örö
nem akaró h
főlemeltetvé
kormányát ü
szinte közsz
szíró kiálta
első aljegyző
gyal Pál
czy Ignacz
pán ur ő mlg
Leváltárnok
Sándor. —
thinyi Józ
Sey Lajos;
járásban fősz
ky József
Szilágyi
Scitovsz
esküdték: S
ranyavári jár
ke János; e
ranggal, és
főszíró: H
esküdték: S
Lajos. — S
vány; al: G
József és K
szíró Rais
küttek: báró
Vizsák Ant
Nagyajta
rik Károly.
Dunai: B
László. —
Hegyháti jár
ler Leopold
pedig tsztlb.
ispán ur ő
szágh Imre
Kósa Lászl
nyit tisztvisel
tisztválasztó
véghez, ugy
Tolná

Rendkívüli k
nemcsak a s
a vitatkozósa
nök alispán
szerint üdvöz
lyekről érke
felvételét tü
nak, ki jeler
köztanácskoz
a szegárdi k
ajánlata, mis

nak nyilatkoztatjuk 's bár mit írjon többé, feleletet e részben tőlünk hasztalan remél. Itéljen felettünk a közönség, — minket eléggé megnyugtának az említett lapok czikkjei 's többeknek azon nyilatkozata, hogy mi az igaz ügyet férfiasan megvédtük, ellenben szerkesztő úr még soha olly kicsiny 's törpének nem mutatkozott, mint épen a jelenharczban, mert okok helyett piszkokkal felelve, dicsekvő humanismusa mellett, vastag szenvedélyességét egészen denudálta! K. I.

Baranyából. Pécs, sept. 15-én. Tegnap ülé megválasztott polgári ünnepének egyik legjelesbikét t. i. tisztviselőinek alkotmányos szabad választását, 's én örömmel jelenthetem, hogy a korunkban némelly megyébe ragályképp elharapozott törvénytelen kicsapongásoktól egészen menten, 's így a szó valódi értelmében tökéletes csenddel 's a tárgy méltóságához illő komoly megfontolással ünnepeltetett légyen; mélynek eredménye következő: Eddigi első alispánunk Sauska Keresztély ur hivataláról végkép leköszönvén főispán ur ő mlgá a megyei öszves nemesség által megkérve az iránt, hogy miután második alispán ifj. Majláth György ur ritka tulajdonai és személyes érdeménél fogvást az egész nemesség szeretetét 's bizodalomát olly mértékben megnyeré, hogy első alispánjukul csak egyedül őt ohajtják és kívánják tisztelni, egyedül e jelen esetre, 's a főispáni kijelölhetési törvényes jogoknak jegyzőkönyvileg elismérendő teljes tiszteletben hagyása mellett, az első alispáni hivatalra minden kijelölés nélkül őt, mint a köztisztelet 's bizodalom egyedüli fölkejtét 's ekép az egész nemesség által arra örömmel megválasztottat, megerősíteni méltóztatnék, melly köz kérsnek ő mlgá főispán ur, nyilatkozása szerint, örömmel engedvén, a tisztelt férfit szünni nem akaró harsány „éljen“ kiáltások közt háromszor fölemeltvén, alispáni székét 's ezzel megyénk alkormányát ünnepélyesen elfoglalá; másodalispánná szinte közszeretetlen álló Kardos Antal eddigi főszbiró kiáltott ki. Főjegyző: Madarász József; első aljegyző: Kontsek Ferdinánd; 2ik alj. Angyal Pál; tisztb. elöljárók: Perczel Géza, Daróczy Ignác és gróf Schmödegh Ferencz, főispán ur ő mlgá által hivatalaikban megerősítettek. — Levéltárnok: Hojtsy Pál; segédje Csorba Sándor. — Főadószedő: Döry László, Al: Fúrthinyi József; Főügyész Rihmer János; al: Sey Lajos; tisztb. Kisfaludy Antal. — Pécsi járásban főszbiró Gaál Ferdinánd; al: Jeszenszky József; Esküdtek: Kisfaludy István és Szilágyi Antal. — Mohácsi járásban főszbiró: Scitovszky Márton; al: Barthos Eduard; esküdtek: Spiesz Imre, és Knapp Imre. — Baranyavári járásban főszbiró, Sey József; al: Bekke János; esküdtek: Farkas István szolgabírói ranggal, és Bencze Ignác. — Hegyháti járásban főszbiró: Horváth József; al: Börsöuy József; esküdtek: Szentiványi Dániel és Országh Lajos. — Siklósi járásban főszbiró: Perczel István; al: Grabarics Ernő; esküdtek: Cséby József és Kary Ignác. Szent lőrinczi járásban főszbiró Raisz Dániel, al: Balaskó Imre; esküdtek: báró Kákonyi István szbirói ranggal, és Vizsák Antal. — Katona-biztosok: Geötz Ignác, Nagyajtay József, Borbélyi Ferencz, Fridrik Károly. — Drávai biztos: Kajdatsy Antal; Dunai: Bajzáth Antal; Dunarevi: Balovits László. — Hajdúk hadnagya Grabarits Béla. Hegyháti járásban megürült sebész hivatalra Kugler Leopold orvosnár; a baranyavári járásban pedig tisztb. sebésznek Bedekovits Alajos, főispán ur ő mlgá által kinevezettek, valamint Országh Imre tisztb. főszbirónak, Hojtsy Imre és Kósa László pedig tisztb. eskütekül. — Valamennyi tisztviselő, felkiáltással választott, 's az egész tisztválasztó szék, melly legnagyobb renddel ment véghez, úgy szólván egy óra alatt befejeztetett.

Tolnából. Szegvár, Septemb. 11. — Rendkívüli közgyűlésünk f. hó 5-ik és 6-án tartott, nemcsak a szőnyegre került tárgyak fontossága, de a vitatkozások élénksége által is nevezetes. — Előnk alispán ur a számosan megjelent RRket szokás szerint üdvözlölvén, e gyűlés tárgya a felsőbb helyekről érkezett intézvények és hatóságok levelei felvételét tűzte ki. Ezt követte báró Sina János urnak, ki jelenleg táblabírói esküjét tevő le, ezután a köztanácskozásokban többször is részt venni ígérő, a szegvárdi kórház javára ön 's testvére nevében tett ajánlata, miszerint ez üdvös intézetnek 2000 pengő

forintot ajándékozza, jobb célra aligha fordíthatandó! Midőn ezt dicsérettel említjük, lehetetlen azon ohajtásunkat ki nem fejeznünk: bár ez intézet, melly lelkes alapítótól az őt teremtett meleg emberszeretetet örökölvén annak malasztiban a testi 's lelki belegeket valláskülönbőség nélkül részesíti, még több illy pártfogóra akadna; ezek pedig több honi zsenge intézetet is hasonló részvétellel ápolnának. — Következett Havas Ignác főorvosunknak hivataláról leköszönése, 's ez mindenkit bánatos érzéssel illetett meg. Erdemei, mellyeket ő 12 évi buzgó és lélekisméretes hivatal-viselettel szerze magának, — köz elismerésre találtak, 's midőn a KK és RR azoknak méltánylását jegyzőkönyvbe iktatni határoztak, nem vizsgálalák meg nagyobb jutalommal a belépett tisztviselőt, mint a mire érdemes volt. Szébbet ennél ő maga sem igényelt. — Ő egy nagy résznek birta 's birja szeretetét, bizodalomát pedig mindenkinek; győzte meg őt erről az elválás pillanata, melly családlilag érzékeny és nehéz volt, mint lenni szokott, helyébe Krenmüller urat eddig tisztb. főorvost bokros érdeménél fogva ajánlandó. — Itt a tanácskozást egy váratlan intermezzo szakasztá felbe, azon kérdés adatván szőnyegre: vajjon izraelita ifjakat, kik törvényt hallgattak, a megyei törvényszéki megjelenhetés végett felelősek lehetnek-e? 'S volt ki ezt ellenzé, nemcsak mivel ez eset honunkban példánélküli, de azért is, mivel e néposztálynak még polgári állása nincs, anélkül pedig illy követelésekre jogosított nem lehet. Győzött azonban azon tekintet: hogy törvényt tanulni, melly a hon minden lakosát egyaránt kötelezi, tiltva senkinek sem lehet; hogy a tanodák ajtai mindenki előtt nyitvák; 's ha a törvény theorija nem egyedüri czikk, mellyt csak választottaknak lehet kiaknázni, a gyakorlati részt sem zárhatni senki előtt el; hogy a titoktartásra tett eskü különben is esekélyebb érdekű, mint az, mellyt a törvény akarki élete 's vagyona ellen e néposztály embereitől elfogad 'sat. — Ennek következtében egy izraelita törvény-gyakornok, a többivel egy időben, esküjét letévé, és ezzel, — honunkban aligha nem először, — a törvényszéki bíraskodás hallgatására bocsátott. — A küldöttség által véleményezett közbátorsági szabályok elfogadása után, a megyei törvényszék jelentést tön: hogy a lovas polgároknak csak nemrég választott őrmesterét tisztb. visszaelés miatt szolgálatától felfüggesztette, ezért őt vad alá vonatni indítványozván. — Ez esemény nem birna jelentőséggel, ha nem találkoztak volna, kik a törvényszéket a felfüggesztésre jogosítottak, jelentését pedig a vad megrendelésére kielégítőnek lenni, az ellenkező szokással homlokegyenest tagadák. És a jelen volt cortesek egy töredéke hatalmas „maradon“-t rivalgott; — de az illető bizony nem maradott szolgálatban, a többség úgy vélekedvén, hogy a közérdek személyes tekinteteknek nem lehet alá rendelve, 's nehogy a közbátorság veszélyeztessék, azon jognál fogva, mellyel a megye szolgáló felett mindig rendelkezett (ha bár nemesek voltak is) a megürült helyet rögtön betölté. 'S így a melódrama egy kis restaurationalisvígjátékkal befejeztetett! — E közben indítvány történt: mikép illy szolgálatokra nem kelle ne nemes egyéneket alkalmazni, kik subordinatioval ugyis nehezebben fekézhetők; csak azért sem kelle ne, nehogy a nemtelenekek, kik eddig minden terhet kizárólag viselnek, még illy alárendelt szolgálatból is kizárva, a köznépek ingerült bizodalmlanságra boszantó ok adassék. A válasz nyugtató volt, mert concursushoz nemtelenekek is reményt nyújtott; de azért ne higye ám senki, hogy e választásnál nem-nemesről szó volt volna!

Ezután indítvány történt a postadijknak legújabb történet fölemelése ellen, mellyt indítványozó honunkra nézve, kereskedelmünk jelen mostoha állásában, midőn a levelezés csak szűkebb körre szorúl, különösen sérelmesnek látott, felhíva a KK és RR figyelmét több honi, jelesen az 1681. 27. 1715. 22, 1791. 22-ik törvényezikkekre, annak próbálásul, hogy a postarendszer a törvényhozó hatalom rendelkezésének mindig alá volt, és alá kell rendelnie. Noha pedig arra: hogy a postadijk illy uton valaha szabályoztattak volna, sem példánk, sem törvényünk, ez indítványt még is a KK és RR elfogadván, ő Felsőséghez orvoslát végett alá-

zatos felírást határoztak, annak pártolására a hatóságokat is felszólítandók. —

Még egyet nem lehet meg nem említenem, 's ez a B. I. megyei aladószedő ellen feladott vad, melly a küldöttség körülményes jelentéséből tudomásra jövén, a kedélyeket rendkívül felizgató. Hosszú, és heves vita folyt majd a felett: van-e a vádolt fél terhelve és mennyire van? — majd pedig, miután a nagy Jury e vádokat piszkosan jellemzőknek nyilvánította, a felett: mikép kelljen őt sújtani? jegyzőkönyvileg megtróva-e? hogy a közvélemény által porba sújtott félnek a közönség kárhóztató itélete ellen sem védelme, sem feljebbvitelle ne lehessen; avagy köz-fenyíték alá vonva-e? mellyre a felhozott adatok, ha bár szennyesek is, elég nyomatékuaknak nem látszóttak; míg végre a tisztb. kar egy részének azon szilárd kijelentése: hogy később hivataláról lemondani, mint a történetek után tovább a vádoltal együtt szolgálni, erkölcsi kényszerítés gyanánt az egyideig sikertelen tájékozásnak irányt adván, azon határozatot eszközle, miszerint a vádolt fél, hogy a többnyire élte előbbi sorából kiemelt vádok ellen magát tisztítani módja lehessen, tisztb. vad alá vonatni, addig is pedig hivatalától felfüggesztetni rendeltetett. — Az országgyűlési tárgyakkal megbízott választmány folyó hónap 26-án kezdendi üléseit. F—y.

Zemplényből. S-A-Ujhely, aug. 21. (Folytatás.) 2) Ezután a rendszeresített kért megyebeli 4 eskütt irant költ tagadó válasza a Helytanácsnak kerülvén tárgyalás alá, az véleményadás végett szinte a most érintett küldöttséghez utasítottat. 3) A dargói utesinalásra megkivántató pénzüszveg megrendeltetett. 4) Csikszék és Udvarhelyszéknek a megyéhez intézett válaszelei, mellyekben Erdélynek Magyarországgal-egyesülése tárgyában munkás eszközésrei felszólítását a megyének — sarkhatósági jogaik sérthetetlen fentartása mellett — részükről is elfogadván, e szent ügynek buzgó pártolását ígérék. 5) Vas megye hivatalos levele, mellyben a népnevelés eszközését 's ezzel együtt a nemzetiség terjesztését irányzó határozatának foganatosításától legfelsőbb helyeni eltiltatásat panaszolván, erre nézve az elnöklő főisp. helyt. az 1537. évi 21. t. c. z. re hivatkozva, a kancelláriai rendeletet igen helyen lenni látá. Itt megszólal egy tb. Ezen tárgyát a népnevelést, is országos ügyekre méltatták már az ország Rendei — de ő Felsőég azt felelte, hogy addig is, míg e részben ezé irányos intézkedések tétetnek, maga jótékonyan fog gondoskodni; azonban már két országgyűlés elmúlt, a harmadiknak is már küszöbén vagyunk — és még sincs semmi. Mihez képest a megyék — hozzá nyultak e nagyszerű tárgyhöz, 's midőn sikeres leendett vala fáradozásuk, ime legfelsőbb helyről jönnek az akadályok — — én az 1537. 21. t. c. z. szavait: „unanimi consensu“ nem magyarázhatom ad normam polonicam — a lengyel vetőtől irtódom — mert akkor semmibe sülyedt minden megyei hatóság; én e nézettől vezéreltetve sérelmet látok. — Egy másik nem tudom, meddig fog még a magyar egy veszes „circulus vitiosus“-ban forogni: azt kiabálják ugyan is, ha haladni akartok, emancipáljátok előbb a népet! — Az emancipatio föltétele a nevelés; nevelni kell tehát; — ime megkísértetik a szent cél 's felsőbb helyről akadály tétetik: — így van a magyar — neki minden kellene: — de midőn egy megye a tespedés közepett tetre buzdúl, és a célra vezető eszközökhöz nyul — akkor az mondatik: hatásköröd túlhatgád; pedig az 1827-ik országgyűlés nyilván veszélyesnek hirdeté a nemzeti jogok demarcationalis vonalait meghatározását. — Egy 3ik tb. csak abban látja a sérelmet, hogy nemcsak Erdődy Kajetanra nézve, hanem az egész megyei határozásra szól az eltíltó kormányzati parancs. — Egy 4ik tb.: A municipális élet hatásköre negative meg van határozva, alkotmányilag szabad az, mi törvénybe nem üt-közik; — szabad ajánlat utján e szent célét előmozdítani lehet; mi egyes embernek szabad, azt morális testülettől nem tilthatni el; megismerem én azt, hogy a köznevelést elrendezni a felség jogai közé tartozik. de ezen ürügy alatt — hogy egy megye jót ne teheszen — valamit tilalmazni sérelmes; mert a parancs azt mondja: „cunctas in hoc negotio latas determinationes annihilari“ — mindezen észrevétel ellenében az első alisp. által hosszasan, 's e tárgynak gyakorlati oldalát is tekintve helyesen kifejtett azon elvből, hogy megyeileg bármily adót a nemességre kivetni alkotmány ellen van — többen kiindulván — mint p. o. a másodalispán; P. K. Sz. K. és H. J. t. bírák 'sat. — végre a főisp. h. a közmegállapodást illy módon

fejezte ki: „sajnos ugyan, hogy a felszólító Vasmegye maga volt oka, hogy ezen ügy eselést, midőn egy jelen nem lévő tagjára nézve kényszerítő eszközökhöz nyult; mit alkotmányos törvényeink általában meg nem engednek. Nem lehet tehát sérelemnek mondani azt, hogy a kormányzati parancs az e részben hozott törvényeket kívánja fentartani; — bölcsen fognak a KK és RRk emlékezni, hogy az 1791 és 1807. országgyűléseken a köznevelés tárgyában egy orsz. küldöttség volt kinevezve, s hogy az e részben egy javaslatot készített, de mind ez ideig országgyűlési tárgyalás alá nem került. Ő Felsője főfelügyelési jogát pedig mindnyájan elismerjük; mindaddig tehát, míg az Vasmegye tett határozataira nézve velünk bővebb adatokat, melyekből e tárgy felett bizonyítani lehetne, nem közlend, — alaposan bármiféle lépést sem tehetünk.“ 6) Győrmege levele a magyar nyelven tanítás ügyében kellekleg méltányoltatott; midőn azonban egy báró a két szent könyv (illy módon fejezte ki magát, a „corpus juris“t értvén) lefordításával a deák nyelvet egészen kiküszöbölhetőnek lenni állítja, a két alispán és többen a többi deák okleveleket és privilegiumokat hozták emlékeztetőbe, mondván: hát ezekkel mit kíván a báró, hogy történjen? A főisp. látó azon nyomos észrevételt, hogy jelenleg az átalakulás korszakát élve, sok elavult és az idő lelkéhez többé nem alkalmazható törvényeink újakkal fognának felváltatni; mihez képest a corpus juris lefordítását szükségtelemnek látja, egyébiránt Győrmege felírását a megye is egyhangulag pártolhatni rendeli. 7) Ezután a turopoljai körlevél olvastatván fel, egyik szónok szép emlékeztetését tanúsítól, publicistai viták közben azonban kissé hosszacska s költői dagálylyal áradozó s a panslavistikai mozgalmak kúfjaitól ime kicsapongási tendenciát mutató s az egész hallgatóságra nem csekély benyomást tévő nézetét bővebben fejtvén ki — beszédének rövid vázlatát ezekben foglalattik: „Vannak tárgyak, ugymond, mikről szólni vagy nem szólni egyiránt igen nehéz; — mi a kormányt, midőn új pályájára lépett, nagy tapsokkal fogadtuk, azonban látjuk, hogy vak bizodalom vesztet hozhat a nemzetre, mert ezen állításnak discors concordia *) nálunk is alkalmazása egyedül az, mi a nemzetjogait örökre megóhatja. — Oh! de a magyar vajmi szeretet alnokban ringatózni.“ — Itt az ilir mozgalmak minden legesekélyebb symptomait elősorolván, a kormány részéről korán nem teljesített sikeres ellenintézetekben látja rejleni a panszlavi propagandának emnyire elhatalmasodását; előhozván továbbá: hogy az orosz óriásnak Magyarországot majd mindenfelől átölelő karjai erőszakos kiterjesztését, valamint a magyar nemzet, úgy az örökös magyar kormány sem nézhető aggodalom nélkül, szónoki pathoszszal emlékeztetve hozván azt is, miszerint a francia és német publicisták már megjövendölék, hogy a 19dik század vége felé felettünk a sirharang megkondul. Varsóban a megölt Caesarevics nagyly papírjai közt egy irat találtatott, mely Magyarországot ábrázoló geographiai és topographiai tekintetben; — nemzetiségünk megóvása tőlünk függ, ha ébren leszünk; — nagyobb fontosságu tárgy lévén a pártoló felírás megkésztését egy küldöttségre kívánna bízani. — Ezután szövegezt, a sérelmet pártolhatni véle ugyan, de az előtte szövegezt hozván nem osztózik. — Egyikik tb.: eddig kormány minden más nemzetiséget inkább pártfogolt, mint a magyart; azonban már más irányt vett, s a netalán eddig pusztá szolgai ragaszkodásból elkövetett bünteteket nyilván kárhóztatja; egyébiránt nem mellőzheti ezuttal is megemlíteni, hogy a nemzeti nyelv terjesztésére nézve a törvényileg alkalmazott kényszerítő rendszabásoknak soha sem volt nagy barátja, annál fogva rá nézve semmi váratlan nem történt,

*) Ezen elv politikai kormányzatra vonatkozólag aligba józavul alkalmazatható hozhatnánk, — mi részünkről valamint minden politikai ügy magyar alkotmányos állásunkat tekintve, hol a kormányzott egyszersmind kormányzó alakban befolya a közdolgok igazgatásába — szóval kölesönös bizodalom s egyetértésen sarkallik municipális gépelyzetünk — ezen elv alkalmazásától soha üdvös eredményt nem várhatunk: — sőt forrón ohajjúk, hogy miután ezen zágrábi kárhózasat mozgalmak de minden politikai conjuncturak is oda mutatni s mindenekefelett szorgalmazni látszanak azt — hogy az édes, és semmi aljas gyannsi gátásokkal meg nem gyengíthető szorosabb bizodalomnál fogva — meotülelőbb oda törekedjünk, hogy az örökös tartományokkal erősebb politikai kapcsolatba s felbonthatatlan viszonyokba juthassunk — mely ösvényt különben is a pragmatika sanctiót elváltat alkotmányos nemzeti akarat már több mint egy százada tűzte ki. *W*

tént, midőn az ugynevezett ilirpárt botrányos kicsapongásai tudomására jutottak, s a sérelmet szinte pártolhatni kéri. — Utána báró V. P. tb.: egész Európában úgy látjuk, hogy a különböző nemzetiségek egymásközti makacs küzdéseinek időszakát éljük. Minden egyes nemzet saját nemzetisége kiterjesztésén, ha más-kint nem, erőszakkal is munkál, — honnan világosan látjuk azon eredményt, miszerint napjainkban a különböző nemzetiségek nemhogy egymással assimilálódnának, sőt mindinkább örökös elválásra vezéreltetnek. Világos példája ennek Belgium és Hollandia; én tehát ezen tárgynak nagy fontosságot nem tulajdoníthatok; részemről e tekintetkél Horvátországnak közigazgatásilag eszközölhető elkülönítését a pesti indítványhoz képest egészen céliránytalannak nem látom.“ — Erre felkiáltás: „Nem kell — mit gondol a báró? ez volna a leginconstitucionalisabb tett, mit egy vmegye elkövethet!“ Erre egy más tb.: Én meg vagyok győződve, hogy a kormány részéről évtes kicsapongás szigorú megfenyítésre fog találni, — miután ő Felsője már kir. biztosat is méltóztatott kegyelmesen kinevezni; egy köszönő felírás mellett kéri meg tehát alázatosan ap. királyunkat, hogy mind ezen sérelmeket hathatósan megszüntetni kegyeskedjék. — Végre a főisp. helytartó: Ne menjünk másra a hibát (K. G. szavaira vonatkozólag) midőn magunk nem vagyunk mentek a hibától — a nemzetiség érdekében nagyobb mérséklettel s higgadt-sággal, nem pedig gúny és keserű érzelmek felébresztésével kell vala munkálunk a társországok lakosait tekintve, — most azonban Turopolja levelére egyik szóló tb. eléggé megfajta a közmegeállapodást; el nem mellőzhetvén egyszersmind báró V. P. elkülönítési eszméjére azon észrevételemet tenni, hogy az 1827 és 1830dik évi országgyűléseken az előleges sérelem sorában leginkább szorgalmaztatott Dalmat- és Tótországok, nemkülönb Galleciának közigazgatásilag az országhoz leendő kapcsolata; alkotmányelleni volna tehát illyesmit követelni.“ (Folyt.)

Észrevétel a „Még egykét szóra a gallicziai hitelegyesület tárgyában.“
A Világ 79. számában, ketcsillagú névtelen jónak látta némely állításait másra, mint mondva volt, csavarni, s ekképen „mind gyökeres tévedéseknek“ (vannak gyökertelen tévedések is? *) bér-málni.

„A zálogjegy birtokosnak (a gallicziai hitelegyesületnél) nincs felmondási joga, hanem az csak az egyesületnek van fenhaggya.“ — erre megyen ki a névtelennek egész czáfolata.

Soha a névtelen, ha bár tíz csillag alá rejteznék is, be nem bizonyítandja, hogy én a gallicziai hitelegyesületről ellenkezőt állítottam volna. Rövid értekezésben (Világ 69. száma), az első pontot, mint a gallicziai hitel-intézet alapelvét kivéve, sehol többé ezen intézetről különösen nem szövegezt, hanem szövegezt csak általában a hitelegyesületekről, s záloglevelekről. Ezen általános értelemben mondtam, hogy: „szól ezen záloglevél többnyire elő-mutatónak; továbbá: „szól látra vagy lát után“ és: „a töképenzes hitelező pénzt akármikor felmondhatja.“ S hogy ezen állításaim általában igazak, hivatkozom csak a kezünk közt forgó „Alföldi levelekre.“ Ezekben a XI. levél a porosz statusok zálogjegyeinek lényegét ismertetvén, föntebbi állításomat több helyütt ismétli, különösen 271. lapon: „szabadságában áll a jószág-birtokosnak a zálogjegyeket az egyesületnek felmondani.“ 276. l. „joga van zálogjegyeit az egyesületnek felmondani.“ Tovább alább, hol szerző egy magyar hitelegyesületet javasol, ismét több helyütt, különösen 325, 326 l. ugyanazokat mondja, s leginkább 328. lapon így szól: „a zálogjegyeket felmondván a hitelegyesületnek, ez úgy volna organisalva, hogy vagy mindjárt, (azaz látra) vagy a felmondási hat hónap megtartása után (azaz lát után) kifizethesse a zálogjegyeket.“ Ezekre czélezék tehát és méltán, mert maga a névtelen is első ismertetésében (Világ 66. szám) épen ezeknek olvasását ajánlja. S itt tökéletesen áll a bökkenő (hogy t. i. illy felmondásra készen kell a hitelegyesületnek lennie) s áll különösen az „Alföldi levelek“ írója ellenében, ki épen illy felmondási rendszert javasol, s kit ki-méletből megnevezni nem akartam. De a gallicziai intézet rendszeréről e részben egy betűt sem szövegezt, tehát névtelen egész beszéde nem egyéb elcsa-

*) Ha „gyökertelenek“ nincsenek is, vannak „nemgyökerek“ „Radicalis“ (gyökerek) némelykor, véleményünk szerint, annyit is tesz mint „megrögzött.“ A szerk.

varásnál, s ráfogásnál. Illy elcsavarás és ráfogás mellett, róla mást hinni lehetetlen, mint: vagy maga sem tudja, mit beszél, vagy aggatózik.

Végzavai: „Megpróbálhatjátok létesíteni a jegybankot is, de csak az Istenért! nem Fogarasi-fele elvekre alapítva“ legkisebb motívum nélkül, mint-hogy egy névtelen üres szavára hinni nem tartozunk, megvetésnél egyebet nem érdemlenek. Alapítatok vagy ne alapítatok elveimre jegybankot, az engem igen kevésbé érdekel, mást mint alapelvem szerjnt: „a bankjegyeknek egy része (legalább egy harma da) jóértékű érzéssel, többi részt pedig rövid idő alatt bizonyosan készpénzzé fordítható ingóságokkal födöztessék,“ mely elv az angolhoni banknak is — e részben legnagyobb szörű s legrégebb intézetnek — újabbkori alapelve, s mely mellett soha még egy bank sem hozott akár magára, akár a közönségre veszteséget, mást mondom, czélszerűleg soha nem alapíthatok, de csak az Istenért senkinek s mindenek fölött a csillagok alatt bujdoznak üres szavára ne építetek. Fogarasi.

Különös módja az Executióknak.
Egy, herczeg Esterházy urodalmához tartozó mező városban, folyó esztendő szeptember 5én országos vásár lévén, délután 4 és 5 óra között az „Oroszlán“ című gyógyszerár körül a főutcában dobszó, és fegyveres megyei katonák (pandurok) tömördek népet csöditének össze, várván a csöditő láma és karhatalom eredményét; minthogy azonban hirdetés nem történt, egyik a másiktól tudakozódott a történet felől. — Némelyek a gyógyszerárús bukását, mások ismét házának belsejében származott tűzveszélyt emlegettek; míg végre egy kényelmesen pipázó uracs a gyógyszerárúnak utcára vezető ajtaján mosolygó arczczal kilépvén azt mondta: „no tessék gyógyszereket vásárolni.“ — Különösnek tetszett sok előtt e felszólítás. Kérde azért tőle egy idegen úr: vajjon miért adatnak el e szerek? — „Egy szóbeli pernek ítélete hajtatik (ugy mond a pipázó) végre, és az Executiót ezeknél kezdjük.“ — Hát a fegyveres emberek vajjon mire valók? kérde tovább az idegen. „Azokat az eljáró sz. bíró úr személyének bátorságára rendelé (mond az uracs) — mert a gyógyszeres opponálni akart, pedig nemtelen ember. — Ha nemtelen ember (viszonz az idegen) miért van az illető földes úr elmellőzve? — „Már itt (ugy mond amaz) illyen a szokás.“ — Ezzel kiverte pipáját, s a gyógyszeráruba vonult; az idegen pedig almélködva hallgatta az eset előzményeit és szomorú kimenetelét azoktól, kik az egészet így adák elé:

Egy értetlen prókátor, az t. i. ki a gyógyszerárú ajtajából az idegennel beszélt, már több év óta forralván bosszúját az „Oroszlán“ című gyógyszerárú elbenni birtokosa hagyományából eredett tömeg-gondnoka ellen; de még inkább e gyógyszerárú mostani birtokosa ellen; magok legjobban tudják, miokbul? — annyi azonban még is bizonyos, hogy e két személyt nyilván mindenütt gyalázni szokta. Ennél fogva hitelesen mondhatjuk, hogy ő keresve keresett alkalmat, miszerint bosszúját tölthesse, noha szemben macskakint hizelgett. — Tudván ugyan is, hogy az Oroszlán című gyógyszerárú elbenni birtokosa által alapított tömeg ellen n. atádi gyógyszerárúnak egy adósságot követelő pere foly, mellyet hogy kezére keríthessen, — legyalázza először is az abban négy évig fardozott ügyvédet; azután bizonyossá teszi, miszerint ő e pert rövid úton előbb végre hajtandja. — Megörült a felperes, elveszi a pert előbbi ügyvédétől, ez ennek átadja. — A per tehát bíró előtt per fas et nefas letétték, és az alperes tömeggondnok az „Oroszlán“ című gyógyszerárú mostani birtokosával együtt ugyanazon bíró elibe szóbeli úton f. e. aug. 29re megidézettek, és az 1638ik évi 28ik t. cz. értelmében szóbeli per utján becselenségek büntetésében megmarasztatni kértnek egy megholtak bűnéért, ha csak ugyan az Oroszlán című gyógyszerárúnak 1835ik évben elhunyt birtokosa a keresetbe vett 400 forintot (a mit nem hihetni) elköltötte volna. A szóbeli bíróság látván a keresetnek nem ezen ultra tartozását, az actiót leszállítja, és a tömeggondnokot a barátságos egységre felszólítja. És noha az egység előtte megtörtént, a n. atádi gyógyszerárús pedig kétes követeléséhez juthatott volna, — mivel mégis boszuálló prókátora célt ezzel nem érhetett, védenezét az egység megmástitására bírja, s a nélkül hogy ezen második perét annak rende és módja szerint letette volna, az üzőbe vett alpereseket csak hamar ismét sept. 2ra egy neki kedvezőbb bíró elibe idézteti. — Biztosan léptek az alperesek ezen bíró elibe is;

mert itt is m
álnokságai
czáfolva, a
matlanság e
bírósgát előt
tes kereset s
lyek ellen B
czáfoló bizon
ságra hozato
nok 400 p.
nek is megfi
cutio, az 183
tani birtokos
uri hatóság
mostani birt
tatott. — Me
mutatta a vé
tala kezelt t
tatnak, mint
sek és a kis
melyek épp
summa 15 n
ezeknél fogv
ezeknek elfo
ezekkel meg
cutiot az Oro
legottan dobo
ítélet törvény
na, a gyógy
rimánykodott
janak, hibá
szertárból ki
menvén az el
ben lévő szol
volna, fegy
gyógyszerárú
lőcsebe kiser
a szegény ex
nem érkezik,
figyelmezteti.
Van teh
örökké ebren
vedély, és ez
az ész, vagy
vannak sok ill
ket mindenek
nak, mielőtt

Fiume. (Ve
kikerülése s
ségének fenta
végett, melly
lőben remény
partvidék fel
nemzetnek, va
felügyelete al
utra vállalkoz
feltét alatt, h
ged a német-a
hogy az által
más felé fordí

Ez öszlet
bölcse rendele
Melly véte
kább eléressé
tricusai, birt
lakosai a mo
mérsékelt pén
nek eszközzés
dig ennek ke
urnak mint p
sa mulhatlanú
keblü érzemen
emelése iránti
tesek. **) —
kormányzó ur
tartson, mell
mindazok, ki
reményleni bi
terjesztetvén,
mellyben ker
hetjük: mind
sának meggát
Illyenmü
városunkban.

*) Az öszlet

**) Szép tanus
kedünk, l
mert buzg

mert itt is mentve hitték magokat az üldöző prókator alnokságai ellen; azonban a kifogások meg lettek czáfolva, a bíró személye ellen kijelentett bizodalatlanság el nem fogadtatott, hanem az elbenni bíróság előtt történt egységnek felretételével a kétes kereset soha elébb nem látott oklevelekkel, melyek ellen Bajáról lehetett volna az alpereseknek megczáfoló bizonyítványokat szerezni — rögtön világosságra hozatott, és mind ezeknél fogva a tömeggondnok 400 p. forintnak, a kamatoknak és költségeknek is megfizetésében megmarasztatott, és az executio, az 1836ik évben licitatio útján eladatott 's mostani birtokos által kifizetett, de különben is földes uri hatóság alá tartozó, 'Oroszlán' című gyógyszerár mostani birtokosának javaira is sept. 5-re elhatározott. — Melly napon jöllehet a tömeggondnok kimutatta a végrehajtó bíróság előtt azt, hogy az általa kezelt tömegnél semmi egyéb javak nem találtak, mint az eladottak árából némelly követelések és a kiszolgált szerekért beszédendő summák, mellyek éppen folyamatban lévén abból a megítelt summa 15 nap alatt kielégíthetők, jöllehet mind ezeknél fogva az 1836. 15ik t. czikre hivatkozva — ezeknek elfogadását kérte; — a felperesi ügyvéd ezekkel még is megelégedni nem akarván — az executiót az Oroszlán című gyógyszerárba vezette, és legottan doboltatni kezdett; sőt a nélkül, hogy az ítélet törvényrendelte módon ott is felolvastatott volna, a gyógyszereket licitáltatni kérte. — Hasztalan rimánykodott a gyógyszeres, hogy szereihez ne nyuljanak, hijába kérte a bíróságot, miszerint a gyógyszerárba kimenjen, ez még is szobából szobába menvén az eladandókat kimutatta; sőt midőn a bérben lévő szobákat lakatos által kinyitattni ellenzette volna, fegyveres pandurokért küldött, azokkal a gyógyszerár mint nemlenn embert a megye tömlőzébe kiserendő; a mi hihető meg is történik, ha a szegény exequalandónak ügyvéde véletlenül meg nem érkezik, és a bírót törvénytelen lépésre nem figyelmezteti.

Van tehát csakugyan az emberi kebelben egy örökké ébrenlévő szellem, mellynek tápláléka a szenvedély, és ez kitör minden alkalommal, ha nem erős az ész, vagy nem akarja őt visszatartani. — De vannak sok ily hibák is honunk belsejében, mellyeket mindenek előtt orvosolnunk kellene minmagunknak, mielőtt haladni akarnánk. — **

Magyar partvidék.

Fiume. (Vége). Eváros egy oldalról végromlásának kikerülése 's más részről a hazai kereskedés függetlenségének fentartása 's a nemzeti jólét előmozdítása végett, mellyt a feljebb elősorolt nézetek szerint különben reményleni nem lehet, mint a kereskedésnek a partvidék felé vezetése által, — szükség, hogy a nemzetnek, vagy azon társaságnak, melly a kormány felügyelete alatt Károlyvárostul Fiumeig építendő vasútra vállalkozandik, ----- frtot*) ajánljon, olly feltét alatt, hogy a nemzet egy vasút-ágat sem enged a német-ausztriai tartományok felé vonatni; ne hogy az által a magyar kereskedés a partvidéktől más felé fordíttassék.

Ez őszlet fizetésének módja a t. kapitány-tanács bölcs rendelkezésétől függészetnek fel.

Melly végre hogy a kitűzött cél annyival inkább eléressék, e város 's az egész partvidék patriciusai, birtokosai, polgárai, kereskedői 's minden lakosai a mondott ajánlathoz vagyoni állapotukhoz ennek eszközlésére aláírást kellene nyitni. — Hogy pedig ennek kedvező sikere legyen, a mélt. kapitány urnak mint partvidék kormányzójának, közbenjárása mulhatlanul szükséges lenne, mint kinek nemeskeblű érzeményei, 's kereskedésünk gyarapítása 's emelése iránti szünetlen gondoskodásai igen ismértettek. **) — Szükség volna e végre megkérni a mélt. kormányzó urat, hogy tetszése szerint egy gyűlést tartson, mellyben különbség nélkül jelen legyenek mindazok, kik hazájok javáért áldozni képesek. 'S reményleni bizton lehet, hogy eleven színekkel előterjesztetvén, mikint az utolsó pillanat áll előttünk, mellyben kereskedésünket megmenthetjük 's nevelhetjük: mindenki vetélkedve fog a haza végromlásának megállítására ajánlatot tenni.

Ilyenemű gyülekezetek nem épen példáncküliek városunkban. Még emlékezetünkben van, mikint nm.

*) Az őszlet nincs kitéve; kérjük annak kipótlását.

Szerk.

**) Szép tanúsága a polgári bizalomnak, 's mi nem kételkedünk, hogy azt a m. kormányzó kapitány úr ismert buzgóságával méltányolandja. Szerk.

Ürményi Ferencz kormányzósága alatt e város tehetősb lakosai saját palotájában egybegyűjtettek, hogy a megszüntetett czukorfinomító-gyár átvételére egy h a z a f i u i t á r s a s á g alakíttassék; — 's ő nmga közbenjárása által rendes szerződés is kötött; melly a jelenleg is létező társaság alapjául szolgál, 's ugyanennek következtében mintegy 50,000 frt. tőkepénz forgásba is hozatott. Ha e szerzeményére e város néhány lakosa képes volt olly pénzüszletet kiállítani, mennyit nem volna képes az egész partvidéki népesség fejenkinti hozzájárulás által adakozni, midőn Károlyváros és Fiume közt a hazai kereskedés szükségéhez alkalmazott közlekedés eszközlése van kérdésben, meglévén győződve, hogy az olly módon megszított önkintes ajánlat által begyűlt őszlet hasztalanul el nem veszne, minthogy ez azon társaságnak, melly a mondott vasútnak a kormány felügyelése alatt építésére vállalkoznék, segedelmére fordíttatnék, 's részvények gyanánt fektetnének e vállalatba.

Biztosan reméljük azt is, hogy a nemzet meghatva e csekély város 's a magyar partvidéki lakosok olly melegkeblű hazafiságtól, nemes szándékat helyesleni 's a hazai kereskedésnek kikötőnk felé intézése által hathatósan előmozdítandja; — 's lehet, hogy ez ajánlat az országban olly erkölcsi hatást eszközend, minélfogva a megyék e szándék létesítéséhez tetteg járulni készek leendnek, mint mellyel a magyar kereskedés felvirágzása czéloztatik.

Példa gyanánt említendő, mit tőn Franciaország Havre városára nézve. A francia nemzet ugyanis e város helyhatóságai tanácsa 's népessége hazaszeretetének e szép bizonyosságát méltányolván, tüstint elhatározá, hogy statusköltésen Paristól Havre-ig vasút építtessék, 's ekkint e város az ajánlott segélyadástól felmentessék.

Hasonló módon felmenthetné a nagy magyar nemzet részben vagy egészen e várost 's e partvidék lakosait ajánlatuktól; elvállalván a Pesttől Fiumébe vezető út fő részének saját költségei építését.

Befejezvéen ekképen a bizottság a kereskedési közlekedésnek az ország belsejéből e tengerparthoz vezérése tárgyalását, munkálatát a partvidék kereskedésének e hajozásának előmozdítására szolgáló más eszközök feletti tanácskozásokban folytatandja.

Igen, folytatnia kell vala e jeles tagokból álló megbizottságnak munkálatát a kitűzött tárgyak felett; de ez, mint egyik igen t. fumei levelezőnk legujabb értesite, többé nem fog történni: mert a megbizottság feloszlott, vagy munkálkodási köre legalább bizonytalan időre megszüntetett: — kétségkívül nemcsak Fiume, de az ország kárára is, mert mi meg vagyunk győződve, hogy olly szakértő, dús tapasztalattal férfiak tanácskozása közéletetvén, tanulságos olvasmányul szolgálhat honfiaink azon részének, kik e tekintetben hely, körülmények, vagy egyébkint gyakorlat-hiány tekintetéből e tárgyakba avatva nincsenek. Ha tehát e jeles választmányának érdemes tagjai tanácskozásai eredményének közlésével nem gazdagíthatandják lapjaikat, legyenek szivesek nézetiket koronkint velünk 's általunk a magyar közönséggel tudatni, melly azt — meg vagyunk győződve — mindenkor, de kivált most örömet vendi. A Szerkesztőség.

A marhadógról törvényhozási tekintetben.

(Folytatás.)

Meglehet pedig könnyen különböztetni a dögvészt (fogadjuk el egyformaság 's rövidség kedvéért ezen elnevezést) nemorvosnak is; ki azt egyszer egész folyamában látta, megismerheti már az orr és szájtakonyok büdösségéről, melly némileg az állott csipős sajtnak szagához hasonlít; de nekünk orvosoknak világosan tudvák azon kör-ismértető (pathognomicus) jelek, mellyeknél fogva a tüdővészettől, lépfenétől, vérhasztól, bél- v. más gyuladástól azt megkülönböztetnünk kell. — Helyén van talán megemlítenem, hogy a physiologiai rendszerek isméréte Sömmerling, de főképp Bichat — ama világotgyujtott meteor — után teljes reformot nyervén 's így a nyavalyák fogalmában is a betegség alapja. 's gőcza (focus) szolgálván, az izgatás következtében előállott láz jellemével vezéressillag, — azon szárazság a szájrétű-paczal hártái közt, 's magoknak a hártáknak foszlékonyasága, barnullasága, üszögösödése, melly jelenségektől a betegség nevé is nyeri (szájrétű-paczal-aszály, Löserdürre.) csak következetes tünetény: az egész nyavalyának természete és lényege valóságosan a test kül és bel takarójának sajátlagos bántalma, — bürküteg (exanthema) és így a lehelő 's emésztő csöket (a mi a kérődzőknél annál fontosabb, mivel négy gyomruk van, a hosszú vékony és vastag beleken kívül) beborító taknyos hártának is együtt-szenvedése, melly azon részek működésének megzavarásáról elég szembeütő; 's ha azt nem látjuk, vagy onnan eredmivel akármimódon figyelmünket elkerülte, főképp ha más bajokkal szövetekezett; vagy mivel, mint eredetileg idegen

éghajlat alul jött baj, ősi alakjából vesztett, 's nálunk mint módosított megszédült kör tűnik elő; vagy, mivel a szemléző orvos, vagy nem orvos a beteg állapotokat már a járvány vége felé látja, midőn behatóságából (intensio) vesztett. Mert valamint az egyes állati betegségeknek van kezdetük, növések, fő fokuk; ugy az egész összes járványok, még a nem ragályosok is *) bel- és külterjedésekre nézve bizonyos kört tartanak: eleinte megbetegszik 1—2 darab, 's ez el is hull; már 7—14 nap mulva számtalan a beteg, nagy a halálosság; 's így duhúg 21—28 napig, 's végre ismét alábbszáll, erejét veszti, szédül, megszűnik, kezdetétől számítva 28—42—48. nap alatt — szóval: mint minden állati termék, születik, nő, 's elenyészik. **) Allitáson gyámolítására utasítom a nem-orvos olvasót Zlamál urnak említett Gazd. Tudósításokbani értekezésére; mi pedig orvosok Lancisiustól fogva Wollstein, Metzler, Koczián, Tschenlin, Adam és közelebről Tolnay-uk, Veith classicus munkái után tudjuk 's a természet könyvéből olvastuk, a mit mondtam, és a dögvésznek különbféle hosszas, a körjeleket egymásután képletben előállító leírásai csakugyan mind abban pontosulnak, hogy a ragályos betegségeknek három időszaka van, u. m.: az ingerültség (irritatio), elválasztás (secretio), és a főfok (akme) midőn aztán 1) jótékony és elhatározó — vagy csak tökéletlen bírálat következik, 's így a baj csak lassankint, elébbi alakját megtartva, kisebbedik hosszash időre nyulva; vagy 2) más következetes nyavalyába, többnyire belső részek üszögébe esik, és az első esetben gyakran meggyógyul 7—14—21 nap alatt; a másodikban többnyire megdöglik az állat. E káros következtést legnagyobb mértékben a svájci fajnál tapasztaljuk, annyira, hogy sokszor egész csorda elhull 's a legszebb istállók kipusztulnak. —

A mi ragadósságát illeti, a tudomány és tapasztalás tanítja őszhangzólag, hogy az első időszakban még a szájrétű-paczaldög sem ragadós, és csak a nyavalya folyamata alatt történő elválasztási nedvekben, különösen a takonyban **) fejlík 's öröklík tovább a betegség. Olly árnyékalatos tünemény pedig e takony jelenése (midőn az orr, szájrétű eleinte inkább száraz, a has kiürítései kemények, a lovakéihoz hasonló) 's így a ragálynak is kifejlődése olly kevéssé észrevehető, hogy ki azon órát v. pillanatot nekem kimutatja, mellyben az már létesül, 's e szerint ki okosan és szigorú igazsággal meghatározhatja, mikor kell az elválasztást, — mellyet azonban ha korán teszünk, sem ártunk vele, — vagy talán ha kiirtás tekintetéből megállapítatnék az agyonverés, melly aztán minden más segélyt kizár, — kezdeni? is erit mihi magnus Apollo!! A ragályt többnyire csak következtésből veszszük észre; ugyanazért merem mondani, hogy e czélból a beteget agyonütni vagy kora vagy késő: gazdasági tekintetben pedig minden esetre fölösleg és káros. Ugyanis ha áll az (idézett tudományos nézeteken kívül), hogy az elválasztás nem jó, mert már akkor a fertőzés megtörtént: ugy áll szembeszököl az is, hogy mikor a marhat agyon ütök is, már akkor járszóló v. szabadon a legelőn a többi marhával közölhet, 's közlötte a ragályt. Azért Lombardiában azon egészséges marhat is agyonverik, melly a beteggel egy istállóban van: ezen intézkedés ott, hol a ragály eredetileg ki nem fejtődik, 's hol tehát csak bevitel által terjed, főképp midőn kipuhathatni, mellyik azon darab, vagy ha nem egy is, de még kevés számmal lévén, mellyek azon ragálylyal megvesztegetett darabok? hol a költés is e szerint csekély, — jó eredményt ígér; de épen ezen viszony 's tekintet nálunk, hol az eredetileg is kifejlik, egészen másképp van, és így a baltarendszer alkalmazása is tagadólag áll. Mert a legelső orvos-írók, mint p. o. a többször említett Hildebrand, 's leghivebb természetvizsgálók, mint Humbold, tanítják, sőt a dologba csak felületesen tekintő szem is láthatja, hogy minden testnek, de kivált a bomlás átváltozásába indult testnek a rothadó almatól fogva a fertőztetett állatig — van tulajdon léte, mellybe a gőzölés törvénye szerint a bomló test, vagy beteg állat részei vegyülnek, 's melly által hasonló tulajdonú változást, romlást, betegséget okoznak. Innen magyarázhatni meg, sőt tudományunkban megállapított tan, hogy a ragályok közvetlenül testi érintkezés és közvetve a levegő által is terjednek. †) Akaratom ellen tollamba foly a hólyagos himlőt érteni: ez történetirási fürkészet szerint Sprengel világa után csak a 8dik század elején jött Európába, midőn a szaraczenok Arabiából a spanyol, francia és olasz földre nyomultak, 's leginkább elterjedt a 11ik és 12 században a keresztes háborúk által. — De jöllehet egy ideig magát a hólyagoshimlőt oltották majdnem egész Európában, 's később pedig ámbár a Jenner boldogító példájára tehénhimlővel, mint megelőző védserrel (honnan neve is védhimlő) majd nem a világ mind öt részeiben működnek az orvosok és kormányok: mégis azt általánosan 's egészen kiirtani képesek nem valánk; sőt megelőzünk, ha minél kevesb állatot lep az meg, 's minél szelidebb jelleme, ugy hogy ma már a falusi nép közt sem látunk a himlő miatt megvakultat, vagy bénát: mert tárgyilag (objective) az egész levegőt valami hatalmas gőzkatlanba szorítani, 's az illyes

*) Meg kell különböztetni ezen fogalmakat: ragály (contagium) és járvány (epidemia) A mi ragályos, sokszor nem járványos; 's a mi járványos, nem mindig ragályos. Ellenben a hólyagos himlő, a vörhőny, a skarlát, a háboru-hagymáz, — valamint barmokban a dögvész és juhhimlő ragadós és járványos is (epidémico-contagiosus morbus).

**) Quidquid nascitur, moriatur necesse est; et ita contingit cum epidemias contagiosis, quae nascuntur, crescant, vigent, declinant ac demum emoriuntur. Hildebrand Jussit. Instit. T. IV. p. 128. —

†) Pituita e naribus pecudum peste bovina infectorum effluens aptissimum pro contagii propagatione sistit medium.

‡) Infectio duplici modo obtineri solet, per contactum immediatum et mediatum — aut etiam mediante atmosphaera perfitur, est que in praxi longe frequentissimum. Hildebrand T. IV. p. 119.

résztől megtisztítani képesek nem lévén, elég, ha az állati test fogékonyságát vagy eltöröljük, vagy legalább kisebbitjük. — Historiái adatok szerint eredetileg Tatar, Ukrajna, Moldva földről jött a paczal-aszály, sőt a kereskedéssel, kivált ha a veszteglési szabályok szigorú nem tartatnak meg, jöhet még most is; mi által mindig újra veszélyes jellemet ölt; de jó, vagy nem jó, éghajlatunkban, sőt honunkban is kifejlődhetik az eredetiek, mint feljebb előadtam, s azt általánosan végkép — bár a gyógyítást, beoltást, baltarendszert, elválasztást mind kövessük is, oly kevéssé irtjuk ki, a milly kevéssé tudja az emberi gyarló erő a nagy mindenség kerekét megállítani! vagy tudja a szorgalom, a termékenység, jégeső, mennykőütés, s több efféle természeti tűnemény folyamatát általjában meggátolni; valamint ellenben megtehetjük, hogy egyes állatok illy csapások miatt kevésbé szenvedjenek, s azoktól mentesíttessenek, ha t. i. mindazon életrendi, óvó, védő, gyógyító és mikor szükség (csak igen ritkán!) kiirtó eszközökhöz nyulunk, miket az igazságot szomjuhozva s titkait a természetnek, melly ugyan örökké egy, de végtelen változatosságban nyilatkozik, szerényen, sarunkat levétvén puhaltva ismérni tanultuk, — s miket az több mint ezer éves tapasztalással s értelmességgel jellemzett orvostudomány — a nagy Baco inductioja s analogiaja szerint, javasol: de egy módot általánossá tenni, egy szert panaceaának hirdetni, s annak elfogadását törvénnyel kényszeríteni, szentesíteni az orvostudomány *) elmellőzésével is **) erőtetni, nem századunkhoz illő!! — (Vége köv.)

*) Quae si in vincula aliquamdiu gestaverit; coronis quoque et diademate coronata fuit. Frank.

**) Ita corrumpi fidem artis, cujus clara documenta et antiqua aetas et nostra tulerit. —

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap (179 sz.) „Vámszövetségi kilátások“ című vezércikkét szokatlan modorú bevezetéssel kezdi meg a szerkesztő, s egy tárgyavatott barátja szavaira hivatkozván állítja kezénél lévő tömör adat bizonylatánál fogva is, hogy „még s o h a sem volt a magyar nemzetiség oly nagy veszélyben, minőben most van, megfoghatatlan hanyagságunk mellett a terjedő szlavomania miatt.“ Bocsnat mid az érd. szerkesztő, mind „tárgyavatott“ barátja részéről. Itt mi egy kis elhamarkodott nyilatkozatot látunk, mellynek helytelenségét historiái adatokkal nem is szükség támogatni; de látunk egy kis cserét ok és okozat között is. Kereken tagadjuk, hogy nemzetiségünk a szlavomania miatt forog veszélyben. Mi nem vagyunk barátjai az ábrándoknak, sem vak bálványozói mintheoriáknak, hogy azok ellenében tényeket is készek legyünk tagadni vagy elferdíteni; nem akarjuk áltatni sem minmagunkat sem a nemzetet, de bátran el merjük mondani, hogy a szlavomania miatt nemzetiségünket távolról sem látjuk veszélyeztettnak; mert hiszünk annyi lélekerőt a nemzetben, hiszünk annyi ösztönt az önfenntartás természetes hajlamánál fogva, hogy nemzetiségünk veszélyben forgása esetén egy test és lélek tudnánk és fognánk lenni, hogy szemébe nézzünk a hatalomnak, és megmérkőzzünk az erővel, melly a véginségi jog élethalál-küzdelmére szólítva föl bennünket. — Ha nemzetiségünk veszélyeztetve van, ezt mi koránsem a szlavomania bűz merényeinek tulajdonítjuk, hanem tulajdonítjuk azon viszonyoknak, mellyek okozák, hogy nemzetiségünk veszélyezhető állapotba jusson, mellyek okozák, hogy a slavomaniát, — melly mint a *Pesti Hírlap* 175d. számában elég világosan ki volt jelentve, bizony nem újabb évek szülöttje, nem is nemzetiség ellenes visszahatás, hanem régi méltely, mit mi magyarok orvosolni nem parkodtunk, — épen a kérdéses körülmények által előmozdítottuk annyira, hogy elhatalmazzék, miké az napjainkban elhatalmazva látjuk. E körülmények pedig minmagunk közti meghasonlottságunk, mellyet az izgatás pokol szelleme utolsó időkben a legmagasb fokig esigázott. S mi csudálkozunk, hogy ugyan e vezércikkben kárhóztató szavak mennydörgenek az izgatások, tehát az izgatások ellen is. Ugyan ha kérdenők, kiket illetnek ama kárhóztató szavak? Mit felelne rá a P. H. szerkesztője. Ha kérdenők: kiket értünk mi? Felelet helyett utasítanak őt S c h e c h e n y i István gróf „Kelet népe“ és F á y András, Keletnépe Nyugoton“ című munkájára, — vagy idéznők neki ugyane czikk következő szavait: — „látjuk életkérdések körül nyomoruságos magányérdek miatt az anyagi erő vad féltelenségét felizgattatni s az erkölcsi depravatio üszkeit szentségtelen kézzel a nyers tömegek közé sodortatni; mintha bizony most ideje volna aprólékos páztgyözel-meken törni fejünket s még egy két napi évetet hazudtatni a vult mentességek l s ontvázaival, mellyeknek idejök minc en esetre lejárt.“ S e sorok után kérjük: diket illetnek az izgatás miatti ama kárhóztató szavak? A P. H. szerkesztője itt böles Salamon szere-

pét játssza, ki akaratlanul önféjére mondott ítéletet. — Mi is azt hisszük, hogy e választás közt, mellyel némelly szomszédaink kínálgatnak: „orosz tartomány vagy német gyarmat“ van még egy harmadik állapot is, s ez az „önálló nemzeti lét“; de hogy hitünkben ne csalatkozzunk, meg kell szünni az önkéblét tépdelő politikai őrgöngésnek, melly mindenüve egy egy elválasztó örvényt ás, hogy abba egyik vagy másik közeledni akarónak szükségkép bele kelljen szédülnie; meg kell szünni a jog miatti üldözésnek, s el kell nemulnia e jelszó-riadozásnak: „Veletek és általatok ha tetszik, nélkülük sőt ellenetek, ha kell.“ — Ha e szavak írva s a eslekedetek szerintük alkalmazva nem leendettek, nem juthattunk volna ennyire, hogy még a slavomaniát is félelmesnek kelljen kiáltanunk! — Az „Értekező“ben egy czikk van e fölrattal „Fizessünk, de mire“, mellynek tartalmából rá nem ismernék a szellemre, melly Csendes név alatt szokott nyilatkozni, ha a név a czikk végén nem állana. Az előadás kuszaltsága mellett is bizonyos önmagabizallság fontolgató komolysága tünik ki e czikkből, mellynek a 699ik laponi 3dik hasábjában oly eszme is pendítették meg, miből az adó-kérdésre nem igen kedvező állapot fejlődhetik.

Jelenkor (75.) Bevégi „Népszarnokság“ fölratu cikkét, mellynek első részét a 7lik számban kezdé meg. Kár volt e derék cikknek jó hatását oly hosszas időköz által esökkeneni. A kérdéses lapok üdvös szolgálatot tesznek a hazának illy átgondolt s érett elmeirányt tanúsító czik közlésével. Részünkről nem bizonyíthatjuk be jobban méltánylásunkat, mint ha annak velős tartalmu zársorait az egésznek mintegy jellemképe gyanánt ide ítkatjuk. „Hol minden háborog s erőszakoskodik, ott híjában keresünk ügyisméretet, mély belátást s nemes közérzelmel“ sőt ott zabolátlanul rohan a nép egyik lazongásból másikba. A nép csak azután lát és szorgoskodik, mi szem előtt van; mísem figyelve a mult idők eseményire, vagy a jövőre. Növelni kell előbb népet s aztán hatalmat adni kezébe. Mindent mer a csoport, mert semmije sincs veszteni való, nem gondolván mi jó, törvényes s emberhez illő. Milly nyomoru akkor az álladalom állása, ha izgatott nép ragadja magához a kormányrudat, mutatja minden idő s nemzet története. Cicero szerint forradalom iránti hajlamból pártolá a római nép Catilina merényeit. Ha még ehez gondoljuk azt is, hogy a nép föllette ingatag, mert nem szilárd alapokra építi tetteit; s örömet hajlik azon tulesapongók szavára, kik kegyébe magokat befúrták, egyik tulságból másikba esve; ha fölveszszük, miké illy kormány sem törvény iránti tiszteletet, sem felsőség iránti engedelmisséget nem ismer: akkor minden kétségkivüli, hogy a népszarnokság minden zsarnokság közt legveszélyesb. Az on kell tehát lenni minden jóra való embernek, hogy az álladalom romlásnak ne induljon: hogy a törvények tisztelete felsőbbek tekintete, az uralkodásforma sérthetlensége, s a polgárok törvényes szabadsága épségökben maradjanak, s hogy a roszakaratu emberek csempészkesedési s merényei, kik a szabadság s jogegyenlőség csábitó álarcza alatt mindenben, bármí szent, pirulás nélkül gázolnak, felföldözttévén, elnyomtatván erőtlennékké téteszenek. — A „Társalkodó“ban 3ik közlés foglaltatik List nemzetgazdasági munkájából.

Nemzeti Ujság (75.) Korunk ügyei rovatában egy valósítható tervet közöl nyugpénzintézetek felállításáról. — A H. M. különfeleség által iparkodnak érdeket ébreszteni magok iránt.

Hírnök (73.) „Kis Futár“ja nemzeti táncotjár; „Századunk“jában bevégeztetnek a gyakorlati eszmékkel tömött „Különfélek.“ „Szellemi és anyagi haladás“ cím alatt helyes nézetekkel rakott értekezésecské nyujt.

Regelő (75.) Verőcze táj- és népismertetését közli Arvay Józseftől s folytatását adja V a c h o t Imre táborozásainak a komoly franczia dramák ellen.

K Ü L F Ö L D.

Szerbia. © Belgrád, sept. 14d. A forradalomnak mostanra vége. A mint Mihály hg. s miniszterei távoztak és W u c s i e s a várost elfoglalta, népgyűlést tartott, mellyben felszólítá az összegyűlt szerbeket: akarnák-e, hogy Mihály herezeg visszahivassék? mire „nem“mel válaszolván a nép, ajánlá

nekik egy új fejedelem választatását, minek ugy kelene megtörténni, hogy a gyülekezet választana maga köréből választó férfiakat. Ez megtörténnén, a választók Petrovich (Cserny) Alexet, a szabadsági háborúról híres Petrovich (Cserny) György híját választák fejedelemnek, ki S c h e c h i b - e f f e n d i által nemesak legott fejedelemképen elismertetett, hanem annak, és Simics Alexnek társaságában, már Konstantinápolyba is utazott, hogy ott a Nagy-úrtól fejedelmi investitúrát nyerjen. — C s e r n y Alex., mint tudjuk, Oroszországban neveltetett, s ott hadi szolgálatba lépven, huzamosb ideig viselt fegyvert az orosz sasok alatt, míg utóbb visszatérve; Mihály hg. mellett segédkedett. Könnyen látható ebből, hogy honnan szították a tüzet, melly nálunk mostanában lángba csapott! Sok szemfényvesztés történt itt, az igaz, de nem oly művészileg, hogy a messzeblátók a titkos játékot nem láthatták volna; csak az Obrenovisok és miniszterei járathatásának tulajdoníthatni, hogy a dolgok ismét ennyire mentek. Többen hiszik, hogy az orosz befolyástól e tartomány sem fog többé megszabadulhatni, s míg majd tökéletes csendre s politikai biztos állásra vergődhetik, sok polgárverbe kerülend a szerbeknek. Alig foghatjuk meg, hogy az europai hatalmak, kivált pedig legközelebbi szomszédink, mindezt oly hideg vérrrel nézik, midőn mégis tekintve a roskadozó török birodalmat, a Duna melletti e tartományokra nevezetes szerep várokozik? — A kereskedési munkálatok lassanként előbbi folyamukba térnek vissza, s reméljük, hogy néhány nap mulva a csend — legalább külsőleg — ismét helyreáll.

A török határról, september 2dikán. A fenálló kormány elleni összeesküvések keletkezését most is, mint egyebkor, északi befolyásnak tulajdonítják, s ismét nagyravágyó terveket s hódítási célzásokat emlegetnek, mellyekre Oroszország hatalmának az alsó-dunai tartományokban gyors terjedése vonatkozni látszik. Ezen országnak hatalmas befolyása a vidékekre tagadhatlan s talány marad, miké maradhatnak más hatalmasságok oly nyugodtak az utóbbi évek eseményeinél, s hogy még anyagi tények sem költik felfigyelmüket. Most mindazáltal ügylászik, Oroszországnak legalább egyenes befolyása nem volt a legújabb szerbiai eseményekre.

A zágrábi újság e tárgyra vonatkozólag zimonyi levelek után oly értelemben ír, hogy a Nemesis érte utól mindazokat, kik annyi idő óta oly sok bajt árasztottak Szerbiára. A fiatal fejedelem, minisztereinek szerencsétlen tanácsára a senatussal egyet nem érve, a nép és katonaság hajdandóságát elvesztette. Wucsicsot meghitta tehát a nép, s hihetőleg a porta is, hogy más eszközök hiányában fegyveres kézzel mozdítsa el a fejedelmet körülvevő embereket. Megjelenése volt a jelszó az általános egyesülésre. A fejedelem Kragojevacz felé mentében megöleté a 80 éves Garaschamint, s fejét maga elé gördíteté. Ennek vére boszuért kiáltott, melly nem is késett soká. A fejedelmi sereg 13,000 emberre növekedett. Kragojevacz mellett Wucsics állott csapatjaival, s nyugodtan várta be az érkezőket. A fejedelem zsoldosai lőttek először, de mihelyt erre Wucsics részéről egy lövéssel válaszoltak, ez jelül szolgált az általános elszakadásra; nép és katonaság egyiránt oda hagyák a fejedelmet. s Wucsics zászlója alá siettek. E hó 7én éjjel felé az ausztriai birtokra lépett át miniszterei s kíséretével a szerencsétlen fejedelem. Wucsicsot Belgradba várják, s még ellenségei is méltányolják bajnoki magaviseletét. Sán delután Ljubica fejedelemnő sulyosan megrakodott társzekérral érkezett gyalog Zimonyba. — Igy rövid idő alatt végződött be oly forradalom, mellynek a jövőre nézve igen fontos, Szerbiara pedig legüdvösebb következményei lehetendnek.

Nagybritannia. London, sept. 5. Edinburghban a lord Prevost, ki a királyné megérkeztek elmulasztá a város kulcsait átnyujtani, ő felsége ünnepélyes körmenete alkalmával még is szert tön azon tiszteletre, miszerint azokat átadhatta, s beszédében kifejezé örömét e régi fővárosnak, melly több emberkor óta nem büszkélkedett egy királyné magas jelenlétében s kifejté, hogy e kulcsok ő felsége eldödeitől a város előljáróira bizatván azoktól a háborús idők vihariban híven megőriztettek, s hogy most üdvös törvények ótalma alatt nincs többé szükség védelmül zárt kapukra. Ő felsége visszaadta a kulcsokat azon megjegyzéssel, hogy jobb kezekben nem lehetnek. Holyrood palotájában különösen Mária (Stuart) királyné szobája látszik Victoriát érdekelni, s e szobában mulatása alatt igen gondolkozónak látszott.

Az idő ige hurrah kiáltgék őt; ső léje, melly né utazása tervezve vo nem jövend mert család összekötött kényszerítv rint jelen ut tekinteni.

A gyá reskedés la jó. A yorks relették, a még nincs b 78 csak tök hogy ama k még egy har ha ezentül c ni, minőket tések idézte

London bő anyagot indiai főkorok tételesen, s általában ner szahúzni am akár britek ban vannak akarhatna, t mert egy mo azok iránt, bé jögnk me nevezni. Egy lordnak, a fegyver által a foglyok ki mulhatlan fő

James czimű munka lyek a hegy har, Cabul

A már posta zaklata akarják küld ismételtetik. mány már er hogy a szá lenben a Tí oda vitték a mije, egy el felbontatlanul

Franc gadhatlan, h felé közelítne mellyek ölen legvégső szük szatorlására, sága szerint u cabinet iránt meg kezeit. A sel fogad, mi tia és ország viseltetik. Mil nős közeledés várt egyszerű csak ideiglen ausztriai köve pony Antal g házy Bálint, kok, s Hart földmívelési r érkeztek az ar sos volt az ar e télen a ken óta Paris körv ünnepek egyik dőben, a „fét özőnlenek ki örvend, ujon el nem mérge tely: a politit germaini régi Lajos születe tatták. Illy va mint a magát cziaországban

Az idő igen kedvező vala. Sir Peel Robertet a nép hurrah kiáltásokkal fogadta; mások szerint kipisszegték őt; sőt a Dean-híd mellett egy kő is repült feléje, mely arczát gyöngén megsértette. — A királyné utazása tovább terjedend észak felé, mint eleinte tervezve volt. Erről gróf, IV. Vilmos király veje, nem jövend Edinburgba a királyné ottmúlása alatt, mert családja annyi előjoggal bír, hogy az azokkal összekötött szerződés miatt a királyné némileg kényszerítve lenne szándékával felhagyni, mely szerint jelen utazását inkább magán látogatásnak akarja tekintetni.

A gyárvidékekről hírek megnyugtatók. A kereskedés lassankint élénkül 's a munka folyamatba jő. A yorkshire-i lázadók nagyjából már bepereltettek, a „vétkes“ kimondatott, ítélet mindazáltal még nincs hozva. 187 közül csak 33 tud jól olvasni, 78 csak tökéletlenül, 76 épen nem. Kitészik ebből, hogy ama két dolgon kívül: kenyér és munka, — még egy harmadik is megkívántatik; t. i. jobb nevelés, ha ezentúl ollynemű zavarokat el akarnak távoztatni, minőket chartista-féle izgatások és szemfényvesztések idéztek elő.

London, sept. 6. Az afghani ügy folyvást bő anyagot nyújt sajtói vitatósokra. A Times az indiai főkörmányzó pártján nyilatkozik, de csak föltételesen, 's tartózkodás nélkül kimondja: hogy egyáltalában nem fér a becülettel össze a sergeket viszszahúzni ama tartományból, míg angol alattvalók, akár britek, akár hinduk, Akhbar khán hatalmában vannak. Ha Ellenborough távulról is illyesmit akarhatna, többé szót sem vesztegetne miatta e lap, mert úgy mond, ha illy aljasságra volnának képesek azok iránt, kiket ótalmazunk kell, nem volna több jogunk magunkat kormányolni; vagy nemzetnek nevezni. Egyébiránt azt szabad tetszésére hagyja a lordnak, alkudozás, kiváltás, váltságdíj, vagy fegyver által akar-e a dolog végére járni, csak hogy a foglyok kiszabadítása bármiké békés egyezkedésnek multhatlan föltétele.

James Atkinsonról „Vázlatok Afghanistanból“ című munka jelent meg, 25 rajz melléklettel, melyek a hegyszorosokat, 's a hírekké lett Candahar, Cabul 'sat. városokat ábrázolják.

A már többször említett hír, hogy a francia posta zaklatásának kikerülésére ezentúl Triest felé akarják küldeni az indiai levélnyalábót, most ujjolag ismételtetik. Mondják, hogy erre az ausztriai kormány már engedelmet adott, csupán azt kötvén ki, hogy a szállítás ausztriai gőzösön történjék. Ellenben a Times jelenti, hogy a francia postán oda vitték a dolgot, miszerint az Indiába utazók holmije, egy ellenpeccselt jegyzék előmutatása iránt felbontatlanul fog átbocsátatni.

Franciaország. Páris, sept. 6. Tagadhatlan, hogy az itteni politikusok Oroszország felé közelítenek, ezek mindazáltal csak áltatások, melyek ölen ringatóznak, mert Oroszország csupán a legvégső szükség esetén, valami nagy szövetség viszszatorlására, teendé e lépést. Jelenleg szokott okosága szerint úgy viseli magát Oroszország a francia cabinet iránt, hogy ezáltal jövőre épen nem köti meg kezét. A császár egyes francziákat kiténtetésel fogad, mi igen politcailag van téve, de a dynastia és ország ellenében mindig szigorú tartózkodással viseltetik. Miké is gondolhatni e két udvar kölcsönös közeledésére, midőn Franciaország Sz. Pétervárt egyszerű titoknak által, 's viszont Oroszország csak ideiglenesen képviselteti magát Párisban? Az ausztriai követség teljesszámú, tagjai: a követ Appony Antal gróf, követségi tanácsnok Thom, Eszterházy Bálint, Appony Rudolf, Bremer baró titkokok, 's Hartig gróf segédtag. — A kereskedés 's földmívelési miniszteriumhoz minden megyéből megérkeztek az aratási tudósítások; szerintök igen áldásos volt az aratás, 's a nagy hőség mellett sem fog e télen a kenyér ára felszökkeni. — Néhány nap óta Paris körvidékén a legrégebb 's legszebb mezei ünnepek egyikét ünneplik a St. Germain melletti erdőben, a „fête des Loges“-t. A vaspályán ezenként özönlének ki az emberek, — minden zibong, nevet, örvend, ujong, — 's illy perczek vigalmát legalább el nem mérgezi az itt uralkodó napirenden levő mételety: a politika. — Kedvetlenül veszik, hogy a st. germaini régi várat, melyben IV. Henrik és XIV. Lajos született, katonai fenyítő-fogházzá változtatták. Illy vandalismus sehol sem zsarnokosodik, mint a magát par excellence művelnek nevező Franciaországban.

Páris, sept. 6. Darab idő óta nem olly gyorsan építenek Páris megerősítési művein, mint azelőtt, minek fő oka a vállalkozók általános pénzzavara. Az év lefolyta előtt hihetőleg a vállalkozók két harmadának buknia kell, mert mindnyájan naponkint növekedő veszteségeket szenvednek. A költség felvetésénél Thiers úr igazgatósága nem vevé tekintetbe azon körülményt, hogy mivel e munkák lehető legnagyobb sietséggel fognak sürgettetni, a munkabér 's az anyagok ára tetemesen felugrand. Ezen erősítvényi építéseknek azon felül, hogy a vállalkozók pénzüket beleölvén száz meg száz család inségre jutand, még azon rossz oldaluk is van, hogy a kormány kénytelen lesz a bukott vállalkozóktól bevégtetlenül hagyott munkák folytatására sokkal nagyobb bért adni, mire nézve a költség sok millióval szaporodni fog. Ez megrendíté a tőkepenzesek bizalmát a vaspályai vállalkozásokra nézve is, 's annál kevésbé találkoznak ezekre vállalkozók, minthogy bizonyos, hogy a vasutaknak 275,000 frankra tett egy mérfölde valósággal legalább is 400,000be kerürend.

Páris, sept. 8. Az egyesült statusok Londonban követe Everett ur jelenleg Párisban van. Utazásának politikai célja van, 's ő gyakori magán tanácskozásokat tart Casz tábornokkal.

A J. des Débats neheztel ugyan Belgiumnak Németországhoz tanusított engedékenységeért a kereskedés ügyében, de azt még is mentegeti annyiban, minthogy Belgium három oldalról ostromzár alá vettette kénytelen volt minden áron utat nyitni magának; 's azért javasolja, hogy nem kellene Belgiumot szemrehányásokkal illetni, vagy épen nemzeti sérelemről beszélni, mellyről ott, száz oknál fogva is, senki nem álmodik, — sőt a francia politikának arra kellene törekedni, hogy Belgiummal a kereskedési köteleket szorosabbra fűzze, nem pedig azt akarja ellenére is a német vámszövetség karjai közé hajtani. De a National sokkal ingerültebb e tárgyra nézve. „Hogyan, — így kiált fel, — Belgiumnak joga volna megsérteni az esküvel megerősített hűséget, 's kötelezéseit szemfényvesztő módjára majd ide majd oda forgatni, szabadon adott engedményeket hátlagosan ismét visszacsenni? Belgiumnak új vásárpályákat kell nyitnia maga számára? De hát kap-e illyeket? O nem, csak megnyitá ideiglenesen saját piaczeit, 's várja, hogy Németország viszonyosan úgy cselekedjék.“ Azonban a National vádjai csak a belga kormányt illetik, a népet ártatlannak vallja.

Páris, sept. 7. Mind a mellett, hogy a Guizot-miniszterium 's az itteni journalistika nagyon sértetnek mutatkozik a Belgium részéről Németországnak minden kölcsönös áldozat nélkül tett olly kereskedési engedmények miatt, minőket Franciaország csak a viszonyosság föltétele alatt nyerhetett, mégis buzgón folytatják az alkudozásokat Belgiumnak Franciaországhoz közelebb csatlakozása tárgyában. Leopold király Lajos Fülöpöt Euben meglátogatandja, hol e tárgy felett személyes értekezések fognak tartatni, mellyekben Guizot úr is részt veend. — Thiers urnak, bár rövid utazása Hollandiába politikai jelentőséggel bír. Annyi bizonyos, hogy Hollandiában nagy az ingerültség Németország ellen, 's hogy Thiers az ország minden jelentőségével, sőt titokban magával a királlyal is, értekezett.

Spanyolország. Barcelonából sept. 2ról érkezett hír szerint Lichnowsky hg. Madridból jött parancs következtében teljes esőndben elbocsátatott a börtönből, 's néhány consultól kísértetve idegen hajó földözetére vitetett, mellyen hihetőleg elhagyá a barcelonai kikötőt. —

Belgium. Brüssel, aug. 30. A német borok és selyemárak váma csak ideiglenesen szállítattatott le, 1843ik évi jul. 1jeig; mindazáltal eléggé kiviláglik ebből is a belga kormány valódi, kívánsága, Németországgal szorosabb kereskedési kapcsolatba lépni. Ezen rendszabály tehát szomszédi előzékenység, hogy általa a megkezdett alkudozásokon könnyítessék. E rendelet fontosságát azonban nem kell érdemelnél magasabba becsülni, mert a német selyemárak bevitelére eddigelő igen csekély, 's hihetőleg soká is még az maradand a francia selymek concurrentiája mellett; de fontosabb a bor, noha ennek is hatalmas versenytársa a francia. Franciaországban társaság alakult a francia kereskedés és kereskedési összeköttetések kiterjesztésére, 's merjük állítani, hogy e társaság Belgiumot különös figyelemmel kíséri.

Olaszország. Roma, sept. 3. A szent atyának Civitavecchiába szándékolt utazására, melly 19re van határozva, 's mellyen számos kíséreten kívül Tosti bibornok is követi, nagy készülék tétetnek. A pápa ottani jelenlétekor egy alapítandó külváros terveit vizsgálandja meg, 's hihetőleg el is fogadandja, minthogy Civitavecchia mint erősség belső kiterjeszkedésre nem alkalmas, a lakosok száma pedig évről évre növekszik. Ha Civitavecchia Romával vasut által összekötetik, minek idővel multhatlanul meg kell történni, e város virágzó jövendőt ígérhet magának, mert a pápai birtok első kereskedési városává fog emelkedni. — Szörnyű éghiborúk pusztították Olaszországot délről északra. Itt több templom és házba ütött a villám, mindazáltal tetemesb kárnélkül. Az albaniai hegységben az éghiborúkkal járt szélvész a legnagyobb fákat is kiforgatta töveikből, 's font nehézségű jég esett.

Schweiz. Ezen száraz évben sok bérczornoknak megszegyenül eddigi azon dicsősége, hogy meghághatlanok. Legújabbban hat wallisi, nagy hajók után felért a Dent du Midi csucsára. — Luczern főiskolájára hihetőleg a jesuitákat híjják meg, mert az e tárgyban véleményezésre kiküldött választmány 9 tagja közül csak három nyilatkozik jesuiták ellen.

Németország. Karlsruhe, sept. 9. Ma zártak be a kamraülések. A második kamrában a nagyhercegi biztos kifejezé beszédében a nagyhercegnak teljes megalégedését az iránt, hogy a rendek olly alapossgal és vigyázattal tanácskoztak a budget tárgyában. Annál fájdalomában vette ő magassága, hogy tanácsnokai a második kamrában alkotmány iránti hűtelenségről gyanusítottak. Hogy az országgyűlést mindjárt félben nem szakasztá, csak azért történt, hogy zavarok ne támadjanak a bevégtetlen munkalatok által. Önmegtagadást tön tehát tanácsnokainak kötelességekül, azon biztos várakozásban, hogy az idő és a nép józan érzeten teljesen igazolandja őket. Ő magassága el lévén tökével az alkotmány hű megőrzésére, soha sem hallgatand olly tanácsokra, mellyek annak sértésére céloznának; de viszont örködni fog, hogy más oldalról sem az alkotmány sem a korona jogai még ne sértsenek.

Drezda, sept. 7. Az erdő-égés, melly aug. 31én kezdődött a szász-cseh határszéleken, még folyvást dühöng, 's nem is tudhatni, mikor 's hol szakadand vége. Minden segítség süketlen, noha Cseh és Szászországban ezer meg ezer ember foglalkozik körülé. Viz nincs oltásra, 's az égés az által is könnyebben terjed, hogy valami szikla-magasságról lezuhanó égő fa a völgyben azonnal folytatja a pusztítást és minden védőkészületet haszontalanná tesz. Izzó szikladarabok hullanak a völgyekbe, mik miatt a munkások folyvást életveszedelemben forognak. Az égés Csehország részén kezdődött, 's Szászhon felé vonulván itt már 800nál több hold erdőséget hamvasztott el, 's most ujjolag Csehországban terjedez.

Lipcse, sept. 8. Minden német statusok közül Szászországot ez évben leginkább pusztítja a tűz. Több falu, Hartha, Camenz és Sayda városokak rövid idő alatt lángok martalékává lőnek; most a nagy erdő-égés dühöng; kevés nappal ezelőtt Meissenben hét ház égett el, jelenleg pedig Osechatz borítják el a lángok, 's tegnap esti 7 óraig mar 153 ház hamvadott el; a viznek pedig rémitő szűkeben vannak.

Oroszország. Ujabb 's hitelesebbeknek látszó tudósítások teljesen valótlannak állítják ama hírt, mintha sz. Pétervárt a minapi ünnepélyek alkalmával lázadás ütött volna ki. Minden a legnagyobb rendben és pompával ment véghez, 's a császár olly védtelenül járt fel alá a tolongó sokaság közt, hogy ha, ujjmond a tudósító, csak két összeesküdt volt volna is, őt legkönnyebben meggyilkolhatták volna. De őt csupán öröm és tisztelet kísér minden lépétein.

Vegyes közlések.

— A spanyol finanszminiszterium 40 millió realnyi kölcsönre híjja fel a vállalkozniakarókat. A visszafizetés az almadeni higanybányák jövedelméből ígértetik eszközöltetni.

— A francia juryk az által tanusítják leginkább halálbüntetésűl irtozásukat, hogy ítéletköhöz mindig „enyhítő körülmények“et mellékelnek, ha azok valóban nem is léteznek. Így legújabbban egy gyilkost, ki ipát, napát 's ángyát megmérgezte, csak föltételesen találtak vétkesnek, miért is ez csupán elethosszanti kényszerült munkára ítéltethetik.

— Milosch hg, Szerbia előbbi uralkodója 25,000 drachmát, (mintegy 10,000 fr.) ajándékozott az atheni egyetemnek, építkezési bevégezésére.

— Nápolyban darabidő óta igen gyakoriak a fegyveres megtámadások éjjel az utcákon, a város minden részében.

— Roma vidékén 12 napig folyvást, valóságos özönvízi eső esett, mely szörnyű áradásokat 's tömérdek kárt okozott.

— Lengyelországban Ciechanow városa aug. 20án láng martalékává lón; 300 család kenyér nélkül van; a kár egy millió lengyel forintra tétetik.

— Romában aug. 25én a német művészek a bajor király születés- és névnapját ünnepelek.

— Joinville hg a jövő hó elején többször említett útjára induland a chinai vizekre, 's mintegy 18 hónapig lesz távol, mert Chinából Ausztraliába is szándékozik.

— Stuttgartban dr. Strauss Schebest Agnes énekesnőt nőül vette.

— Frankfurt és Lipese közt egy leendő vasút elkészülteig omnibus-kocsik járandnak az utazási közlekedés könnyítésére.

— Hamburg új építési terve megjelent, mellyel sok javítás céloztatik, ha a polgárság azt elfogadja.

— A Libanon és Antilibanon közt 3000 drúz sereglett össze Sibli Arians főnöksége alatt, kik Zahlé keresztény várost megtámadással fenyegetik.

— Bernben a kormánytanács engedelmet adott az illető vállalkozóknak egy tervezett vasút előleges vizsgálati munkálataira, 's őket 3000 frankkal segíté. A nagyszerű vállalat, noha sok kétség támad iránta, mégis általános érdeket gerjeszt.

— Sept. 4kén tartatott Salzburgban a Mozartünnep első napja, mellyre a császárné-anya a bajor király nője is Brechtsgadenből átjöttek. Pyrker László egri érsek Münchenből egy néphymnust küldött, melly zenére tétetvén, esti 10 órakor a Mozart szobránál elénekeltetett.

Szerkesztő: Szevény József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

Csődök.

33540. Pest városának tanácsa Albrecht Sámuel lakatosmester tömege ellen csődpert határozván, és megjelenési határidőül f. é. october 15dik napját kitűzven, perügyelővé Ritter Adolf hitessügyvédet nevezte. Költ sz. Mihály hó 13ik napján 1842. 1-3

33542. Buda fővárosa polgári törvényszéke által megbukott Kinnach József építőmester hitelezői csődületét folyó évi october 19re kitűzött megjelenési határidő környékeltetés végett azzal iratik meg: hogy tömegdondokká Jory Ferencz, perügyelővé pedig Davidovits Dávid ügyvédek nevezettek. Költ sz. Mihály hó 13ik napján 1842. 1-3

33835. Pest városa tanácsa Karrer György vagyonbukott helybeli irhásmester ellen csődöt rendelvén, 's az illető hitelezők összejövetelére 1842dik évi october 7ik napját tűzven ki határidőül — perügyelővé Várady Károly hitessügyvédet nevezte: miis kihirdetés végett ezennel megiratik. Költ sz. Mihály hó 13ik napján 1842. 1-3

27418. Pest vármegye törvényszéke jelentése szerint, idősb Almásy József hitelezői csődületének határnapja 1842. november 12re tűzvetvén ki, 's perügyelőül Szajbely Frigyes hitessügyvéd, tömegdondokká Vodjányer Sámuel nagykereskedő nevezetvén; ugyanez közhírdetél végett megiratik. Költ sz. Jakab hó 26ik napján 1842. évben. 1-3

31472. Liptó vármegye első alispánja felirása szerint, ugyanazon megye törvényszéke által vagyonában bukott hybbei lakos Sztankó Márton hitelezőinek csődületére Sz. Miklós mezővárosába f. é. december 12ét határidőül kitűzvetvén, 's tömegdondokká Klein Lajos Hybbe mezőváros jegyzője, perügyelővé pedig Dobák Antal tisztialgúgyész nevezetvén, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ Kisasszony hó 22. napján 1842. 1-3

Geibel Károly könyvársnál Pesten

(hajóutczában) kapható:

Törvényszéki ORVOSTAN.

(Melicinu forensis.)

Orvosok, seborvosok, bírák 's törvénytudósok számára.

Irtá **Eltér József.**

orvosdoctor. t. pestmegyei főorvos. Nagy Sad Pesten 1842. velinpap. 1-2

Házeladás.

T. Csongrádmegyében helyezett H. M. Várárhely népes mvarosban, egy a piarcon fekvő jó anyagból épült, zsindeleylyel fedett lakház, mellyben 4 szoba, 2 konyha, 1 bolt, 1 kamra, 2 kocsiszin és istálló — az épület alatt két tágas pince foglaltatik, f. évi october 7den először, 16dan másodsor 's utoljára, az illető tulajdonosok kívánatára, árverés útján eladatik. 1-3

Sajtó alatt van, 's legközelebb megjelenendik:
Adatok
átalakulási első mozgalmink történetéhez.
Irtá **Jablanczy.**

Első kötet: Közlegény cikkek. Gróf Dessewffy Aurel emlékének a mély tisztelet és mély szomor érzelmével ajánlva. 15-18 iv. — Előfizetési ára 1 fr. — bolti ára 1 fr. 15 kr. p.p. — Előfizethető könyvkereskedésekben, és a szerző lakásán seminarium-utca Rotház első emelet. — Tízre egy példány ingyen adatik. 1-3

Bécsjóságok haszonbérbeadás.

T. Heves és Nograd vármegyékben, Gyöngyös ugy B.Gyámat városához közel fekvő Pásztói Hasznosi, Tari N. B. Barkányi, Zsum. Almási és Garabi részjóságokból

álló birtok, mihez illő biztosíték mellett mintegy ezer darab egyenlőretű juh, és szükséges igavonó marhák is adhatók, egészen vagy részenként is, három vagy több évre haszonbérbe adandó. Bővebb felvilágosítást ad Vlabovics Mihály ügyvéd Egerben. 1-3

Haszonbérbeadás.

és ingószágok eladása.
Almási József ó excljja csőd-tömegéhez tartozó, tek. n. Hevesmegyei javak az alábbi napokon, három egymást követő évre árverés útján haszonbérbe fognak adatni, és ugyan:

1) Folyó 1842. évi sept. 26án a helyszinén a Domaházi pusztán, mellyhez tartozik 304 hold szántóföld, 116 hold rét, 100 hold legelő és 24 holdnyi fűzfaterdők faizási haszna, — mindennemű gazdasági épületekkel, jelesen egy új tisztí és egy béres házzal, nagy ököristállal, 40 öles juhakkal zsindeleylyel, továbbá egy löis-tállal, kocsiszin-, kamra-, pincze- és olakkal; végre egy koresmázzal, mellytől jelenleg a regálék gyakoroltatásáért évenkénti 150 v. fr. fiztetetik.

Ugyanez alkalommal készpénzfizetés mellett kótyavetyéltetni fognak: kosok, ürök, anyajuhok és bárányok, összesen 529 darab, 12 jármos ökör, idei széna két kazal és 3 baglya tavali és idei

szalma, 3 vasas szekér, 5 eke, 2 juhmosó kád, 2 szánka, 1 vashorona, 40 zsák, favillák, kapák, kaszák 's többféle gazdasági eszközök; végre mintegy 27,000 darab kiégetett téglá.

2) Ugyan f. e. sept. 28ikán a helybeli majorsági háznál a tisztasüllyi pusta, melly áll 1800 holdból, jelesen 732 holdig rétet, dohány- és szántóföldből, azon tul legelőből, — a hozzátartozó 4 taksásokkal, nádfedetű, de használható gazdasági épületekkel, 's a regálék jogával, mellynek 1/6 része — most 86 ft behozó — a tömegét illeti.

Ugyan ekkor 7 kas előmehék és több üres kasok adatnak el készpénzért.

3) F. e. sept. 30án a helyszinén Pusztá-Monostori részjóság, melly 23^{12/1200} holdnyi belső telek, 26^{39/100} hold szőlő, 68^{13/100} hold erdő, 312^{77/100} hold, egy tagban kihasított szántóföld-'s kaszálóból áll, a hozzátartozó tisztí laklak, juh- és marhaistállal, cselédházzal, magtárral 's egyéb épületekkel együtt.

Ha a körülmények szükségessé teendik, ugyanekkor mintegy 800 darab juh, 36 ökör, 10 öl széna, szalma, élet, trágya 's más gazdasági szerekből álló fundus instructus is fog készpénzfizetés mellett, árverés útján eladatni.

A legtöbbet ígéro az évi haszonbér tizedrészt bántatpénz fejében tartozik lefizetni, a többi feltevélek az 1. számú pusztát illetőleg a helyszinén Jablonszky Vincez ispánnál, a 2 és 3ra nézve Pusztá-Monostoron Sári Antal kasznárnál, mind a háromra nézve pedig Pesten az alulirtál levén megtekinthetők. Költ Miskolczon, sept. 11. 1842. Wodianer Jós. Sámuel tömegdondok. 2-3

Városkamara erdei telkek (Kammervald) eladása.

Miután folyó évi septemb. 15. napjára kitűzött árverés városkamrai erdőben létező 440 hold erdei telkekre nézve bekövetkezett alkalmatlan idő miatt meg nem tarthatott; — ennélfogva e sz. kir. Buda főváros tanácsa részéről ezennel közhírdetél tétetik: hogy ugyanazon árverés f. e. septemb. 21én, alkalmatlan idő bekövetkezésé esetében pedig utána következő legelső alkalmatlan napon fog megtartatni; — mire nézve a venni kívánók fenkitett napon, és helyen az említett árverésre reggeli 9 órára ezennel meghivatnak. A feltételek pedig a kebelbeli számvevői hivatalban előre is megtekinthetők.

Butorok árverési eladása.

Néhai tek Holles Dániel ur halála után maradt mindenféle bútorok, férfi, 's asszony-diszoltozettek, fejezműk, asztali készületek, könyvek 's at. f. évi septemb. 22dik napján a Krisztinavárosban a Kalmárfy féle házban árverés útján, el fognak adatni, minnélfogva a venni szándékozók reggeli 9 órára, a helyszinén, ezennel meghivatnak. Tabódy Pál m.k. néhai t. Holles Dániel árvájának gondnoka által. 2-3

Czukorgyárok számára.

Ugyan itt használt 's még használatlan raffinad, lomp, basterr-formák és csöbrök szabadkézből eladhatók a pesti czukorfinomító intézetben Ehn J. M. urnál. 1-3

Boltváltatás.

Alolított illő tisztelettel tudatja at. cz. közönséggel: hogy még 1840ik évben sajátjává tett — Nagyhid utcában Vrányi házban tele-

nok, perügyelővé pedig Kriebel Erneszt ügyész nevezettek ki. Költ sz. Mihály hó 6ik napján 1842. 3-3

28372. Komárom városa tanácsának felirása szerint, néhai Linner Peregrin fizekasmester hitelezői csődületének határnapja 1842. évi november 7re tűzvetvén ki, 's tömegdondokká Leisz Ignác fúszéráros, perügyelővé pedig Amtmann Jenő főügyész nevezetvén, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ kisasszony hó 2ik napján 1842. 3-3

Csödszüntetések.

33836. Zágráb városa tanácsa jelentése szerint, Demeter Tivadar odaváló kereskedő hitelezőivel barátságosan megegyezvén, az ellene rendelt csőper megszüntetik, miis f. é. martius 15én 9930. sz. a kelt körleylre hivatkozva szokott kihirdetés végett megiratik. Költ sz. Mihály hó 13ik napján 1842. évben. 1-3

32743. Soprony vármegye törvényszéke jelentése szerint, Karpules Löbl lackenbachi kereskedő zsidó hitelezőivel barátságosan megegyezvén, az ellene elrendelt csőper megszüntetett. Ugyanez az 1841ik évi december 21kén 43751. sz. a kelt körlevélre hivatkozva hirdetés végett ezennel megiratik. Költ sz. Mihály hó 6ik napján 1842. 3-3

Eredeti kötelezvény-megsemmisítés.

Raisz György szepesmegyei táblabíró — maga — és utódinak nevében 1821. évi august. 5én 20,000 v. fról kiadott, és néhai Raisz György örököseit követelőleg — gróf Csáky Sándort pedig szenvedőleg illető, 's állítólag 1841. évi julius 25 és 26ika közt Bécsben elvezett eredeti kötelezvénynek megsemmisítését ország-szerte kihirdetni kérvén — e szerkesztőség a nagyméltóságu kir. magyar Helytartótanácsnak e kérelmi tárgyban f. 1842ik évi szeptember 13án 33.834. szám alatt keletkezett annak háromszori szokott módóni híreszteltesé eszközésére hivatalosan utasittatik. 1-3

pült, — Terpeo C. féle, darab ideig „Kozma B. és Társa“ legközelebb pedig „Kozma Vezul“ cím alatt folytatott papir-nagykereskedését, jelenleg báró Sina nagy-hid utcában egyszerűsmind a német színház átellenében fekvő szögletbába áttelepítvén, midőn szerenésje volna at. cz. közönségnek íranta eddig mutatott kegyes bizodalalmáért tiszteletteljes hálás köszönetét alavászon nyilvánítani, ugyanazt továbbra is folytatni megérdemleni, változhatlan szigorú kötelezvénynek tartandja. Pesten sept. 10én 1842. Kozma Vazul, papirkereskedő. 3-3

Árverési hirdetés.

Néhai Clementis János tömegéhez tartozó 's jelesen tek, Pest gyében fekvő Pilis mvarosában lévő 1 szőlő, pince, présház; 5 szobát, kamrát, istállót 's a t. magában foglaltó lakház; továbbá 1 házi kert, 1 szérüs kert, 1 luczernás; — végre 40 akó ó-bor, különféle szobabútorok 's házi eszközök; — az örökösök részéről nyilvános árverés útján f. e. sept. 25én Pilisen elfognak adatni.

Nem különben azon t. cz. urak, kik a boldogultnak ritkanemű 's igen szép oltványait megrendelték, vagy megrendelni kívánnak, alázattal kéretnek: hogy a küldendő oltványok faja 's mennyisége iránt az alolított bérmentes levéllel jövő october 15ó napjáig értesíteni sziveskedjenek. Az oltványok lajstromát meg lehet tekinteni az alolítottnál, ki mind ezek, mind pedig az árverés iránt kimerítőbb értesítést is adand.

Végre értesítést adandnak Pilisen az illető örökösök. Kelt Pesten septemb. 9én 1842. Clementis Ferencz h. ügyvéd 's pesti vá. ügyz. (Feldunasoron Klopfinger, de ház 2. emeletében.) 3-3

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomatja Tratner-Károlyi uriutca 453.